

የሕዝባዊ ልማት

የመግቢያ 3-1 የመግቢያ ዘመን
10/1/76

▲ የሃሳብ ስርዓት ቁጥጥር

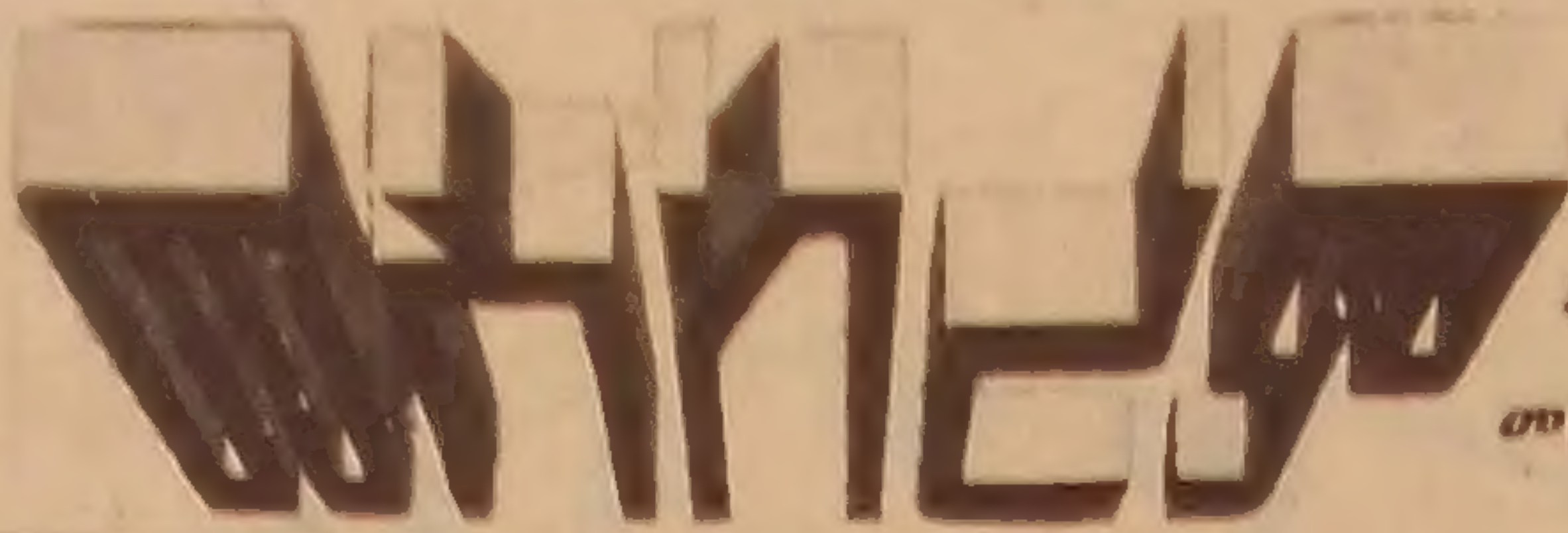
▲ የዘመናችን የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም
የውጭ ፖሊሲ

▲ የብሔራዊ ኢኮኖሚ ግንዛቤና የኋለቀር አገሮች ዕውነት

▲ ሴኒናዊ የውጭ ፖሊሲ

▲ ሽብር ፈጣሪነት—የኢምፔሪያሊዝም ዓይነተኛ መሣሪያ

ቅጽ 4 ቁጥር
መስከረም 1976

15

የግርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገፅ 3
- የሐሳብ ሥርዓት ቁጥጥር 13
—ተለፋዬ ሸዋዬ
- የዘመናችን የአሜሪካ ሊምፔሪያሊዝም የውጭ ፖሊሲ
—አንዳንድ ነጥቦች 21
—አበበ ወርቁ
- የብሔራዊ ሊብናሚ ገንዘቢና የኋላቀር ለገሮች ዕውነታ 44
—ከበደ ገ/መድኅን
- ሊኒናዊ የውጭ ፖሊሲ 59
—ጌታቸው ሮበሌ
- ሽብር ፈጣሪነት—የሊምፔሪያሊዝም ዓይነተኛ መሣሪያ 72
ወልደ ዮሐንስ ወርቅነህ

በኢሠፓኦስ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001

የስልክ ቁጥር — 113000

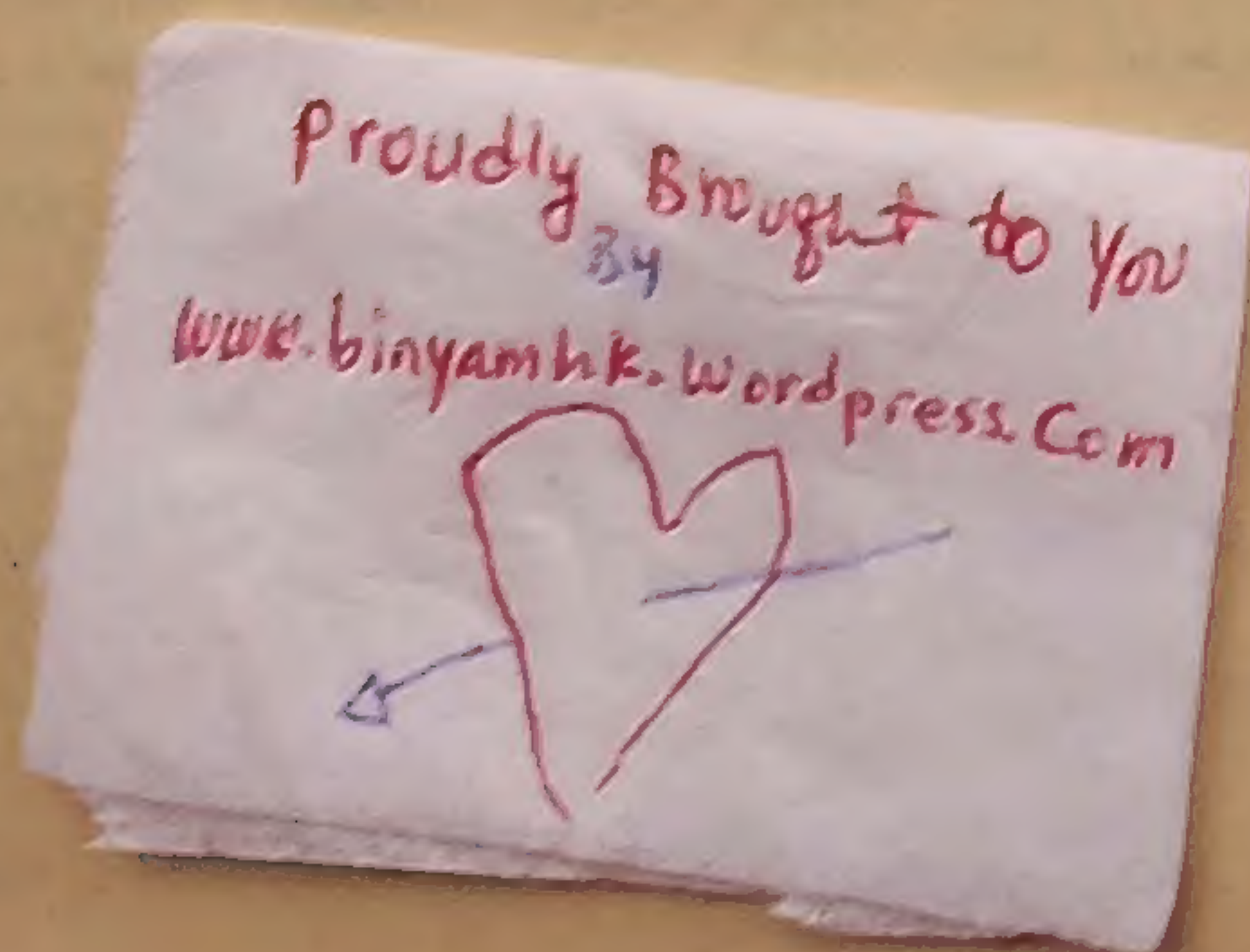

በአዚህ በሽግግር ወቅት ሊኖር የሚችል የሀሳብ ስርዓት ቁጥጥር የበዝባዣችን የፖለቲካ ሥልጣን የሚነጥብ፣ የሰፊውን ሕዝብ የፖለቲካ ሥልጣን ገን የሚጠይቅ

ዳብር ነው። በዚህ አፈጻጸሙ የሀሳብ ስርዓት ቁጥጥር በተወሰነ ወቅት (ወደ ሶሺያሊዝም በሚደረግ የሽግግር ወቅት) አብዮታዊ ባህርይ አለው ማለት ነው።

የግርጌ ግብታወሻ

1. V. I. Lenin, Collected Works, Vol. 26, Progress Publishers, Moscow, 1974, p. 283.
2. Lenin, Collected Works, Vol. 28, p. 461.
3. Lenin, Collected Works, Vol. 26, pp. 283-285.
4. Ibid., p. 371.
5. Marx and Engels, Selected Works, Vol. 3, Progress Publishers, Moscow 1973, p. 328.
6. Marx and Engels "The Communist Manifesto," in Selected Works, Vol. 1, Progress Publishers, Moscow, 1973, pp. 108-137.
7. Encyclopaedia Britannica, Vol. 5, 1970, p. 166 A.
8. Ronald Dworkin, "Is the Press Losing the First Amendment?", in the New York Review of Books, Vol. XXVII, No. 19, December 4, 1980, pp. 49-57.
9. Great Soviet Encyclopaedia, Vol. 10, 1976, p. 568.
10. Encyclopaedia Britannica, Vol. 5, p. 166 A.
11. Great Soviet Encyclopaedia, Vol. 10, p. 568.
12. Encyclopaedia Britannica, Vol. 5, p. 166 B.
13. ጳውሎስ ኞኞ፣ «ኑዛዜ»፣ አዲስ ዘመን መጋቢት 22፣ 1966
14. አዲስ ዘመን፣ «አብዮትና የጳጉዳ አድገት»፣ መስከረም 3፣ 1968
15. Joseph Stalin, Collected Works, Vol. 5, Foreign Languages Publishing House, Moscow, 1953, pp. 200-209.
16. History of the Communist Party (Bolsheviks), International Publishers, N. Y., 1930, p. 46.
17. Lenin, Collected Works, Vol. 31, p. 370.
18. Lenin, Collected Works, Vol. 10, p. 46.

የዘመናችን የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የውጭ ፖሊሲ -አንዳንድ ነጥቦች

አበበ ወርቁ

ግዛት ማስፋፋት፣ ሌላውን አገር በፖለቲካ መጨቀን፣ በኢኮኖሚ መበዝበዝ፣ በሚሊታሪ መጉዳት፣ ወይም ለመጉዳት መሞከር፣ ጣልቃ ገብነትና የመሳሰሉት ድርጊቶች የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የቆዩ የውጭ ፖሊሲ ባህርያት ናቸው። በተለይም ከ1970 ዎቹ መጨረሻ ጀምሮ ሥር እየሰደደ የሄደውና በመሄድ ላይ ያለው የአሜሪካ ጦረኝነትና የጣልቃ ገብነት ፖሊሲ ለሰው ልጅ ደህንነት በአጠቃላይ በተለይ ደግሞ ለምዝብር ሕዝቦችና ነፃነት ለተጠሙ ጭቁኖች እጅግ አሳሳቢ ሆኗል። ዛሬ በዓለም ላይ የኒኩሌር ጦርነት ዳመና እያንገጥበበ ነው። ዛሬ ለነፃነታቸው የሚዋጉ ጭቁኖች ሕዝቦች ከመቼውም ጊዜ የበለጠ የአሜሪካ የሚሊታሪ ተከናዎኝ በአፈራቸው መሣሪያዎች በሊባኖስ፣ በደቡባዊ አፍሪካ፣ በኤልሳልቫርና በሌሎችም ቦታዎች እየተጨፈጨፉ ነው። በአጠቃላይ ኢምፔሪያሊዝም የገጠመውን ሽንፈት ለመቋቋም ኢሰባዊ ድርጊቶችን እየፈጸመ ነው።

ያለንበት ጊዜ በሌላ ገጽታው ከመቼውም የበለጠ ጭቁኖች በትግላቸው ሰሻሊዝምን ለመገንባት የሚታገሉበት፣ ለተሟላ ነፃነት የመረረ ትግል የሚያካሂዱበት ወቅት ነው። ይህ የነፃነት ትግል እድገት የኢምፔሪያሊዝምን የግዛት ስፋት እያጠበበው የሚያጋብሰውን ትርፍና የብዝበዛ መጠን ከዕለት ወደ ዕለት ዋስትና እያሳጣው በአንዳንድ አገሮችም የሽንፈት ማቅ እያከናነበው ስለሆነ ኢምፔሪያሊዝም ሽንፈቱን ላለመቀበል ወደ ከፋ ጦረኝነት፣ ወደ ላቀ ጣልቃ ገብነት ተሸጋግሯል። ከ1970ዎቹ መባቻ ጀምሮ በዓለም ፖለቲካ ከሞላ ጉድል የሰፈነው «የዶታንት» አየር በአሜሪካ የጣልቃ ገብነት ፖሊሲ ደፍርሷል። ሁለተኛው ቀዝቃዛ ጦርነት ተጀምሯል ማለት ይቻላል። ለዚህ ቀን

ደኛና ዋነኛ መንስኤ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም መሆኑ ሁኔታውን በትክክል ለሚከታተሉ ሰዎች ሁሉ ስውር አይደለም።

በ1970ዎቹ ግንኙነት ላይ የዓለም የፖለቲካ አየር በካርተር አስተዳደር ይመራ በነበረው የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የጦረኝነት አዝማሚያ ተመረዘ። በፐር ወር 1980 ሪፖርት የአሜሪካ ፕሬዚዳንት ሆኖ በትረ መንግሥቱን ሲጨብጥ በካርተር የተወጠነውን የገጠጠ የፀረ ሰላም ፖሊሲ መከተልን የበለጠ አስተከረበት ይህ ፖሊሲ በመሠረቱ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝምን በአገራቸው ሆነ በውጭ የገጠማቸው ችግር ነፃነት ነው። ይህን በበለጠ ለመረዳት ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት እስከ ዛሬ ያለውን የአሜሪካንና የውጭ ፖሊሲ (የዘመናችን የአሜሪካ ፖሊሲ እየተባለ የሚጠራውን) ታሪክ መሠረታዊ አዝማሚያዎችንና ለምን እነዚህን መሠረታዊ አዝማሚያዎች እንደያዘ ታሪካዊ መረጃዎችን መመርመርና መረዳት ተገቢ ነው። ይህን ለማድረግ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ግንኙነት ጀምሮ ለምን የቀዝቃዛውን «ጦርነት» ፖሊሲ ተከተለ? ከዚያም ቀጥሎ ለ25 ዓመታት ያህል የተከተለውን የቀዝቃዛ ጦርነት ፖሊሲ ትቶ ለምን በ1970ዎቹ መግቢያ ላይ የውጥረት ቅንሳን (የድታንት) ፖሊሲ መከተል ጀመረ? በ1970ዎቹ መዘጋጀት ላይ ለምን ወደ ቀዝቃዛው ጦርነት ተመለሰ? የአሜሪካ የውጭ ፖሊሲ በአሁኑ ጊዜ ምን ዓይነት አቅጣጫ እየያዘ ነው? ለሚሉትና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች መልሶች ማግኘት አስፈላጊ ስለሆነ ይህ ጽሑፍ እነዚህን ጥያቄዎች ለመመለስ ጥረት ያደርጋል።

የጽሑፉ የመጀመሪያው ክፍል ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ግንኙነት እስከ 1970 ዎቹ መባቻ ድረስ የነበረውን የአሜሪካን የውጭ ፖሊሲ ባህሪ ግልትም የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝምን የቀዝቃዛ ጦርነት ፖሊሲ አነሳስን፣ ውድቀትንና በውጥረት ቅንሳ

ፖሊሲ መተካትን ይመለከታል። ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ከ1970ዎቹ አጋማሽ ጀምሮ የአሜሪካ የውጭ ፖሊሲ ባህርያትን ያትታል። በዚህም ክፍል በ1970ዎቹ ግንኙነት ላይ የአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ ለምን ከውጥረት ቅንሳ ፖሊሲ እንደገና ወደ ቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ እንዳዘነበለና ምንስ አቅጣጫ በመያዝ ላይ እንደሆነ ለመገምገም ይሞከራል።

የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ አነሳስና ውድቀት

የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ኃይለኛና የዓለምን ፖለቲካ ብቸኛ ተቆጣጣሪ መስሎ የታየው በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ግንኙነት ነበር። በወቅቱ ሌሎች ቀንደኛ የኢምፔሪያሊዝም መንግሥታት ግለትም፣ እንግሊዝ፣ ፈረንሳይ፣ ጀርመን፣ ጣሊያንና ጃፓን ባካሄዱት ጦርነት ከቶኛ ተዳክመው ስለነበረ ለአሜሪካ አመች ሁኔታ ተፈጠረ። በዚህ ወቅት አሜሪካ በኢንጥራት ምርት፣ በውጭ መዋዕለንዋይ፣ በውጭ ንግድና በገንዘብ ኃይሏ መሪ የኢምፔሪያሊዝም አገር ሆነች። ብሔራዊ ገንዘቧም (ዶላር) በዓለም አቀፍ ደረጃ ተቀባይነት አገኘ። በአጭሩ የአሜሪካን ዘመን (American Century) ተጀመረ።

የተወዳዳሪዎቿ መዳከም አሜሪካ በውጭ ፖሊሲዋ በሁለት ዋና ዋና ተግባራት ላይ እንድታተኩር አስገደዳት። አንደኛው ተግባር አሜሪካ የካፒታሊዝምን ዓለም በበላይነት የመምራትና ከሚገጥመውም ሕዝባዊ ትግል መከላከል ነበር። የሕዝባዊ አብዮት ድል ማድረግና የሶሻሊዝም መስፋፋት ለዓለም አቀፍ ካፒታሊዝም ሆነ ለራሱ ለአሜሪካ የገዥ መደብ አደጋ ሆነ። በመሆኑም የካፒታሊዝም ሥርዓት ሕልውና እንዲጠበቅ የአሜሪካ መንግሥት የተዳከሙትን ሌሎች ዋና ዋና የካፒታሊዝም አገሮች በማስተባበር ጭምር አስፈላጊውን ጥረት ማድረግ ነበረበት። ሁለተኛው ተግባር የአሜሪካን ሞኖፖሊዝቶች ጥቅም ግብጠበት ነበረ። የሌሎች ካፒታሊዝት አገ

ሮች መዳከም ለአሜሪካ ፖሞፖሊስቶች የበለጠ የንግድ ቀጠና፣ የበለጠ ትርፍ ለማግኘት አመች ሁኔታ ፈጠረ። ይህን አመች ሁኔታ ለመጠቀም የአሜሪካ መንግሥት መሪዎች የአገራቸውን የሞኖፖሊስቶች ጥቅም ሊያስከብር የሚችል የውጭ ፖሊሲ መከተል ከፈታቸው የተደቀኑ ተግባር ሆነ። ስለሆነም ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ግንኙነት ጀምሮ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ሁለቱን ተግባራት በአንድ ላይ አጣምሮ በማካሄድ ወደ ከፍተኛ የፖለቲካና የኢኮኖሚ መስፋፋት፣ ወደ የኢምፔሪያሊስቶች መሪነት ተሸጋገረ። ሆኖም ይህ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የኢኮኖሚና የፖለቲካ መስፋፋት በውስጡ የራሱን ችግር ይዞ መምጣቱ አልቀረም።

በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ውስጥ ተጠናክሮ የወጣውና በአንዳንድ የአውሮፓ አገሮች በመገንባት ላይ የነበረው ሶሻሊዝም ለአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም እጅግ አስፈሪ ነበር። በካፒታሊዝት አገሮች ይካሄድ የነበረው ፀረ ካፒታሊዝም ትግልና በ«ሦስተኛው ዓለም» በመቀጣጠል ላይ የነበረው ፀረ-ኢምፔሪያሊዝት እንቅስቃሴም እንዲሁ በአሜሪካ በመመራት ላይ ያለውን ኢምፔሪያሊዝምን አደጋ ላይ የሚጥል ነበር። ስለሆነም የአሜሪካ መሪዎች በውጭ ፖሊሲያቸው መስክ የገጠማቸውን የሶሻሊዝም መጠናከር የፀረ ካፒታሊዝምና የነፃነት እንቅስቃሴዎች ትግል መግፋት ያስከተለባቸውን «ችግር» በሚመለከት መከተል የሚገባቸው የውጭ ፖሊሲ ምን ዓይነት ባሕርይ እንደሚኖረውና የካፒታሊዝቱን ዓለም ሕልውናና የአሜሪካ ሞኖፖሊስቶችን ጥቅም ለማስከበር እንዴት መታገል እንዳለባቸው መወሰን ነበረባቸው።

ይህ በውጭ ፖሊሲ በኩል የታየው ችግር ከ1945—1946 በአሜሪካ መሪዎች ዘንድ ከፍተኛ መከፋፈልንና አለመግባባትን ከፈጠሩ ችግሮች አንዱ ነው። በወቅቱ የሪፖብሊካን ፓርቲ መሪዎች የነበሩት እነ ሮበርት ታፍትና አርተር ሻንደንበርግ አሜሪካ ሶሻሊዝምን በጥብቅ መቃወም አለበት የሚል አቋም ያዙ። ይሁን እንጂ በጊዜው የነዚህን

የቀኝ አክራሪዎች ፖሊሲ የሚቃወሙ ሌሎች የአሜሪካ የገዥ መደብ አባላት ለምሳሌ፣ በአስተዳደሩ ውስጥ የነበረው ሄንሪ ዋለስና በሕግ መወሰኛው ምክር ቤት የነበረው ክላውድ ሬፐብሊከንና በመሳሰሉት የሚመራውና የተራማጆችም ጠንካራ ድጋፍ የነበረው ቡድን ለጊዜውም ቢሆን የአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ ወደቀኝ ተስፈንጥሮ እንዳይሄድ ገብቷል።³

የአሜሪካ መንግሥት በውጭ ፖሊሲው ከቀኝ አክራሪነት መገታት በጣም ጊዜያዊ ነበር። በሀገሪቱ በጠቅላላው የበላይነት እየያዘ የመጣው የቀኝ አክራሪዎች ፖለቲካና ርዕዮተዓለም ነበር። ይህ ሐቅ በ1946 በተካሄደው የምክር ቤት አባላት ምርጫ ላይ ግልጽ ወጣ። በዚህ ምርጫ የሪፖብሊካንን ፓርቲ የሚመራው የቀኝ አክራሪ ቡድን «ከ1930 ወዲህ ለመጀመሪያ ጊዜ በሕግ መወሰኛው ምክር ቤት አብዛኛውን መቀመጫ አገኘ፤ ከ1928 ወዲህ ለመጀመሪያ ጊዜ ሁለቱንም ምክር ቤቶች (የሕግ መወሰኛውና የሕግ መምሪያ ምክር ቤቶች) ለመቆጣጠር ቻለ። የሕግ መምሪያውን ምክር ቤት የሪፖብሊካኑ ፓርቲ ለመቆጣጠር የቻለው በምክር ቤት ውስጥ ከነበሩት ቀኝ አክራሪ ከሆኑት ከዲሞክራቲክ ፓርቲ አባላት ጋር በማበር ነው።⁴ ይህን የበላይነት ከተገኘው በኋላ የአሜሪካ ቀኝ አክራሪዎች በሀገሪቱ ውስጥ ሆነ በውጭ ፖሊሲ የሠርቶ አደሩን ሕዝብ የነፃነት እንቅስቃሴ ለማፈን በአመዛኙ በቀጥታ በኃይል መጠቀም ጀመሩ።

በሀገር ውስጥ የሠራተኛውን እንቅስቃሴ ለማፈን ሰኔ 23፣ 1947 ሕግ ወጣ። ይህ ሕግ እጅግ በጣም በቀኝ አክራሪነቱ በታወቀው በታፍት ሃርትሴይስም በመሰየም «የታፍት ሃርትሴይስ ሕግ» በመባል ይታወቃል። ሕጉ የሚመለከተው የአሠሪና የሠራተኛን ግንኙነት ሲሆን፣ የአሜሪካ የሠራተኞች ማኅበራት በረጅም ትግላቸው የተገናኙባቸውን ልዩ ልዩ መብቶች፣ ለምሳሌ የሥራ ማቆም

አድማን መብት የሚያጠብቁ ሠርቶ አደሮች ለሚደግፉት የፖለቲካ ፓርቲ የገንዘብ ድጋፍ መስጠት መብታቸውን የሚነፍግ፣ ተፅዕኖ የሌለበት የአሠሪና የሠራተኛን ድርድር የሚሸር ነበር። ሪፖርቱ ሞሪስ የሚባለው አሜሪካዊ ፀሐፊ እንዳለው ይህን አዋጅ የሠራተኛ መሪዎች «የባርነት ሕግ» የሚል ስም ሰጥተውታል።

ሕጉ የወጣው የሕግ መምሪያውና የሕግ መወሰኛው ምክር ቤት አባላት ስምምነት በጊዜው የአሜሪካ ፕሬዚዳንት የነበረውን የሃሪ ትሩማንን ተቃውሞ በማክሸፉ ነው። የሪፖብሊካኑ ፓርቲ አባላትና በምክር ቤቱ የሰፈነው የቀኝ አክራሪነት ፖሊሲ እየተጠናከረ ሲመጣ የዲሞክራቲክ ፓርቲ አባል የነበረው ፕሬዚዳንት ትሩማንም ከዕለት ወደ ዕለት ከነኝህ የቀኝ አክራሪዎች ጋር የበለጠ እያበረ መጣ። ፕሬዚዳንት ትሩማን በመጀመሪያ ጊዜ የምክር ቤቱ የቀኝ አክራሪዎች አውጥተዋቸው የነበሩትን 62 አድሃሪ ሕጎች የተቃወመ ቢሆንም «ከመንግሥቱ መዋቅር ውስጥ ታማኝ ያልሆኑ ግለሰቦችን መመንጠር» በሚል ሽፋን ኮሚቴዎችንና ተራግጾችን በማሰቃየቱ ዘመቻ ግንባር ቀደም አስፈጻሚ ሆነ። መጋቢት 22፣ 1947 ትሩማን ለዚሁ ምንጠራ ተፈጻሚነት ትዕዛዝ አስተላለፈ፤ በዚሁ ትዕዛዝ መወረትም አሥራ ሁለት የአሜሪካ ኮሚቴዎች ፓርቲ መሪዎች ለፍርድ ቀረቡ። የቀኝ አክራሪዎች የበለጠ የፀረ ሕዝብ ሥራቸውን አስፋፋት፤ የኮሚቴዎች አደጋ ያሰጋናል እያሉ በመቀሰቅስ የሕዝቡን አስተያየትና ሃሳብ ለራሳቸው ፖሊሲ አመች እንዲሆን አርገው ለመቅረጽ ሞከሩ። ለምሳሌ በአገሪቱ ፖለቲካ የቀኝ አክራሪዎች በጣም ከመጠናከራቸውና የመንግሥቱን ሥልጣን በአመዛኙ ከመቆጣጠራቸው በፊት፣ በ1946 የተሰበሰበው የሕዝብ አስተያየት እንደሚጠቁመው ከአሜሪካ ሕዝብ 3% ብቻ አዲስ ጦርነት መግዛቱ የማይቀር ነው ብሎ ያመነ ሲሆን፣ በ1948 ግን ይህ

ቁጥር 32% ደረሰ። በሌላ አነጋገር የቀኝ አክራሪዎች ሕዝቡን ለአድሃሪ ጦርነት እነሳሱት፤ እዘጋጁት ማለት ነው። በተጨማሪም የአሜሪካ መሪዎች የሃሳብ ነፃነትን የበለጠ ገደቡ፤ የሀገሪቷን ኮሚቴዎች እያደኑ ማሰቃየትን ተያያዙት። ብሔራዊ ጥቅማችንን ከውጭ አደጋና ከኮሚቴዎች ለመከላከል በሚል ሰበብ የፀረ ሕዝብ ሥራቸውን አስፋፋት።

የአሜሪካ መንግሥት የውስጥ ፖሊሲ ብቻ ሳይሆን የውጭ ፖሊሲውም በ1947 የበለጠ ወደ ቀኝ አክራሪነትና ጦረኝነት ተሸጋገረ። በዚህ ዓመት «በኮርፖሬሽኖች፣ በወታደራዊ ባለሥልጣኖች፣ በውጭ ፖሊሲ የጥናት ማዕከሎች፣ በዋና ዋና ጋዜጦችና ተደማጭነት ባላቸው ግለሰቦች በዋሽንግተን ይብላሉ የነበሩ ብዙ የኢምፔሪያሊስት ሃሳቦች» ተግባራዊነት እንዲያገኙ ልዩ ልዩ የውጭ ፖሊሲ እርምጃዎች ተወስደዋል። በዚሁ ዓመት ጆርጅ ማርሻል የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር እንዲሆን ተመረጠ። ይህ ሰው በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወቅት በፃሪ ፋሽስት ግንባር ከተሰለፉት ኃይላት መካከል የታወቀ የሚሊታሪ ስልተኛና የግንባሩ ዕዝ ሊቀመንበር ነበር። የሱ ለውጭ ጉዳይ ሚኒስትርነት በታመመረጥ በአሜሪካ ፖሊሲ ውስጥ «የጦር መኮንኖችና ዲፕሎማቶች አንድ የሚያደርጋቸው አካል አስገኝላቸው፤ ለሚሊታሪ ቡድኖችም አዲስ ሚና እንዲኖራቸው በርከፈተላቸው። የውጭ ፖሊሲ የሚሊታሪ (በአመዛኙ በኃይል ላይ የተመሠረተ ማለቱ ይሻላል) ፖሊሲ ሆነ፤ ይህም በይፋ በወጣ የመንግሥት መመሪያ ተብራራ።»

የአሜሪካ የቀኝ አክራሪዎች በዚህ ዓይነት በሀገሪቱ የውስጥ አመራር የበላይነትን ይዘው ፀረ ሕዝብ ሥራቸውን ሲያካሂዱና ለውጭ ግልቃ ገብነት ዝግጁ ሆነው ሳለ በልዩ ልዩ ሥፍራዎች በተለይም በአውሮፓና በእስያ የሠርቶ አደሮችና የሌሎች የጭቱን ሕዝቦች ትግል ሥር እየሰደደና የኢም

ፔሪያሊዝምን የጭቶና ሰንሰለት እያሰለሰ ለው መጣ። በዚህ ወቅት የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ፖሊሲ ይህን ሕዝባዊ ትግል ማክሸፍ ዓይነተኛ ተግባሩ ሆነ። ትግሉን ለማፈን የአሜሪካ ዶላር በአውሮፓ ዘመተ፤ የወታደራዊ ስምምነቶች ተፈረሙ፤ የጦር ሰፈሮች በብዙ ቦታዎችና አገሮች ተመሠረቱ። የአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች የገጠማቸውን ሕዝባዊ ትግል ሁሉ በጠመንጃ አፈሙ፤ ለመቋቋም መረጡ። ኮሚኒዝም እንዳይስፋፋ «ለማገድ» ከተቻለም ከምድረ ገጽ «ለማጥፋት» ዘመቻ ተቀየሰ። ዓለም በውጥረት ውስጥ ወደቀች። ይህ የቀዝቃዛው ጦርነት ወቅት ፖሊሲ መሆኑ ነው። ፖሊሲውን የነደፈው በጊዜው የአሜሪካንን መንግሥት የሚመራው የትሩማን አስተዳደር ነበር። ይህ ፖሊሲ በትሩማን ዶክትሪን፣ በማርሻል ፕሮግራምና ፖይንት ፎር ፕሮግራም በይበልጥ ተዘርዝሯል። እነኝህን መመሪያዎች ከሞላ ጉደል በዝርዝር እንመለከታቸዋለን።

የትሩማን መመሪያ

የትሩማን መመሪያ መጋቢት 12፣ 1947 ወጣ። በወቅቱ በግሪክና በቱርክ ከፍተኛ ሕዝባዊ ትግል ተቀጣጥሎ ነበር። ቀደም ሲል በአካባቢው የሕዝባዊ ትግልን በማፈን ከፍተኛ ትብብር ያደርግ የነበረው የእንግሊዝ መንግሥትም በሕዝባዊ ትግል የተወጠሩትን የግሪክና የቱርክ ገዥዎችን ለመርዳት የማይችል መሆኑን ለአሜሪካ መንግሥት ሪፖርት አቀረበ። ፕሬዚዳንት ትሩማን እንዳለው «ግሪክ እርዳታ» ልትጠይቀው የምትችለው ሌላ አገር አልነበረም። በዚህ ግንግሩ እንደተጠቀሰው ትሩማን የግሪክ መንግሥት በሕዝብ አመጽ ከተገለበጠ የትግሉ ወላፊን ለግሪክ ጉረቤቶችም ይደርሳቸዋል ብሎ መፍራቱን አልሸሸገም። በእሱ እምነት «በታጠቁ እና ላን እጅ ግሪክ ከወደቀች ተፅዕኖው ለዚ

ችው አገር ጉረቤት በሆነችው በቱርክ ላይ የተፋጠነና ከባድ ይሆናል ... በተጨማሪም የግሪክ ነፃ መንግሥት (በጊዜው የነበረውን አድሃሪውን የግሪክ መንግሥት ማለቱ ነው) መደምሰስ በአውሮፓ ባሉ ሕዝቦች ላይ ተፅዕኖ አለው።» ለዚሁ ሁሉ «መፍትሔ» የሚሆነው የተቀሰቀሰውን ትግል ለማፈን የሚያስችለው የአሜሪካ የኢኮኖሚና የሚሊታሪ እርዳታ መሆኑን ትሩማን በማመኑ ይህንኑ «መፍትሔ» ለመስጠት ከመጋቢት 1947 ጀምሮ እስከ ሰኔ 30 1948 ድረስ የአሜሪካ መንግሥት «ለግሪክና ለቱርክ 400,000,000 ዶላር እርዳታ እንዲሰጥና የአሜሪካ ሲቪሎችና የሚሊታሪ ባለሙያዎች ወደ እነኝህ አገሮች እንዲሄዱ እንዲፈቀድ ኮንግራሱን ጠየቀ።»¹⁰ ከዚህ ከትሩማን አነጋገር ለመረዳት እንደሚቻለው የትሩማን መመሪያ በባህሪው ሕዝባዊ ትግልና አብዮታዊ እንቅስቃሴን ለማክሸፍ አቅም ያነሳቸውን አድጋሪ መንግሥታትን ለመርዳት በሌሎች አገሮች ጉዳይ የአሜሪካ ወታደራዊና ኢኮኖሚ ጣልቃ ገብነት ነው።

የማርሻል ፕላንና የሰሜን ቃል ኪዳን ድርጅት

የካፒታሊዝምን ሥርዓት ከውድቀት ለማዳን የትሩማን መመሪያ ንድፍ ብቻ በቂ አልነበረም። በምዕራብ አውሮፓ የሕዝብ አመጽ በአንዳንድ አገሮች ተቀስቅሶና በአንዳንዶቹም በተለይ በፈረንሳይና በኢጣሊያ ኮሚቴዎች ሥልጣን ለመያዝ ተቃርበው ስለነበር። በአሜሪካ በኩል ይህ ጉዳይ ከፍተኛ ስጋትን አስከትሎ ነበር። ስጋቱም «የማርሻል ፕላንን» አስከተለ። ፕላኑ የተሰየመው በጥር ወር 1947 የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር እንዲሆን በተመረጠው በጄኔራል ጆርጅ ማርሻል ስም ነበር። ጆርጅ ማርሻል ሰኔ 5፣ 1947 በሃርቫርድ

የኢየሱስ ሕይወት ግንኙነት በጦርነት የፈራረሰውን የአውሮፓን ኢኮኖሚ መልሶ በአሜሪካ እርዳታ መገንባት እንደሚያስፈልግ አሳስቦ = የዚህም ፖሊሲ ዓላማ «ነፃ ተቋማት (የካፒታሊዝምን ግለሰብነት) ሊጠበቁ የሚችሉበት የፖለቲካና የማኅበራዊ ሁኔታዎችን መፍጠር» እንደሆነ አስገንዘቦ = ¹² በተጨማሪም የምዕራቡን ካፒታሊዝም ከውድቀት ለማዳን በወታደራዊ መስክም ዝግጅት ለማድረግ መጋቢት 4፣ 1949 የሰሜን አትላንቲክ የቃል ኪዳን ድርጅት (NATO) በአሜሪካ መሪነት ተቋቋመ =

ፖይንት ፎር ፕሮግራም

ኋላቀር አገሮችም ከኢምፔሪያሊዝም ወጥመድ እንዳያመልጡ ፣ ነፃ ብሔራዊ ኢኮኖሚ እንዳይገነቡ ፣ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ሌላ ፕሮግራም ነደፈ = ይህም ፖይንት ፎር ፕሮግራም እየተባለ የሚጠራው ነበር = ይህ ፕሮግራም በይፋ የቀረበው ፕሬዚዳንት ትሩማን ሰኔ 24፣ 1949 ባደረገው ግንኙነት ነው = ፕሮግራሙ የአሜሪካንን የቲክኒክ ዕርዳታና የግል መዋዕለንዋይ ወደ ታዳጊ አገሮች መስፋፋት እንዳለበት ይጠቁማል = የትሩማን ፍራንኮፖሊስ አገር ሕዝቦች በአሜሪካ ጭላተሪያን የሰላሊስት የአድገት ጉዳናን ይመርጣሉ የሚል ነው = ¹³ ስለሆነም ታዳጊ አገሮች ወደ ሶሻሊስት የዕድገት ጉዳና እንዳያመሩ ለማድናቀፍ የአሜሪካ መንግሥት በኢኮኖሚ እርዳታ ለማዘናጋት ቆርጦ ተነሳ = የፖይንት ፎር ፕሮግራም ዓላማም ይኸው ነበር =

የፖይንት ፎር ፕሮግራም እውነተኛ ዓላማ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በኋላ በአፍሪካ በእስያና በላቲን አሜሪካ የነበሩ የቀድሞ ቅኝ ግዛቶችን ለየት ባለ ዘዴ በመጠቀም በአሜሪካ የእጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ ቀንበር ሥር ግስገሳነት ነው = ለዚህም ነው «ፖይንት ፎር በኋላቀር አገሮች የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የበላይነት ግስጥነት መግሪያ...» ነው የሚባለው = ¹⁴ በፖይንት ፎር ፕሮግራም አግካይነት ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወዲህ መልክ እያገኘ የመጣው የ

እጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ መሠረቱን ጣለ = የአሜሪካ ገዢዎች እውነተኛ የብዝበዛ ዓላማ ቸውን በእንዳንድ የነፃነት መፈክሮች ለምሳሌ (እንደ ሁኔታው) አሮጌውን የቅኝ አገዛዝ በማውገዝና ... ከቅኝ አገዛዝ ቀንበር የተላቀቁትን ሕዝቦች የነፃነትን መብት ለይስሙላ በማወቅ ... የአሜሪካንን የእጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ እስፋፋ =

ሶሻሊዝምን የመገደብ ፖሊሲ

በአውሮፓም ሆነ በታዳጊ አገሮች የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ዓላማ የካፒታሊዝምን እድሜ ለማራዘም ፣ ሶሻሊዝምንና የነፃነት እንቅስቃሴዎችን እውነተኛ የአርነት ትግል መግታት ነበር = በመሆኑም በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ውስጥ የጦር ወዳጆቹው በነበረችው በሶቭየት ኅብረት ላይ ጠንካራ እርምጃ ለመውሰድ ወሰኑ = ፕሬዚዳንት ትሩማን በጊዜው የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ለነበረው ለባርነስ ጥር 5፣ 1946 በፃፈው ደብዳቤ «ሩሲያ እንደ ብረት የጠነከረ ከንድና ጠንካራ እነጋገር ካልገደባት በስተቀር ሌላ ጦርነት እየተጠነሰሰ ነው» ካለ በኋላ በደብዳቤው መጨረሻ «ሶቭየትን እሸሩ ማለት እጅ እጅ ብሎኛል» ብሏል = ¹⁵ ትሩማን ይህን ደብዳቤ የጻፈበት ምክንያት የአሜሪካ የውጭ ፖሊሲ በደብዳቤው ላይ በሰፈረው ፅንሰፃላብ አንፃር እንዲቀይስ ነበር = ይህ ድርጊት በወቅቱ ለሶቭየትና ለአሜሪካ የበለጠ መራራቅ እንደመንደርደሪያ ነጥብ ይቆጠራል =

የሶቭየት ኅብረትና የአሜሪካ ግንኙነት በ1947 የባለ ተበላሽ = ለመጀመሪያም ጊዜ ሶሻሊዝምን የመገደብ ንድፈፃላብ (ኮንቲይንመንት ቲዎሪ) ተቀናባበረ = ንድፈፃላቡን ያቀረበው የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር መ/ቤት ባልደረባ የነበረው ጆርጅ ኬናን ነው = ኬናን «ሶቭየት ኅብረትን በሚመለከት ግንኛውም የአሜሪካ ፖሊሲ የሪጅም ፣ ትዕግስተኛና የሩሲያን የመስፋፋት

አዝማሚያዎች የሚገድብ ጠንካራና ቆራጥ ነት የተሞላበት መሆን አለበት» በማለት አስገንዘቦ = ¹⁷ ኬናን በዚህ ዓይነት ተፅዕኖ በጥቂት ዓመታት ውስጥ ሶሻሊዝምን ከዓለም ለማስወገድ የሚቻል መሆኑን ተነበየ = የዚህ ግለሰብ አቋም በመንግሥት ደረጃ ተቀባይነት አግኝቶና ተብራርቶም በሥራ መዋል ጀመረ =

በአሜሪካ መሪዎች አስተያየት የሶሻሊዝም በፖላንድ ፣ በምሥራቅ ጀርመን፣ በፔኮዝሎቫኪያ መመስረትና በኢራን፣ በግሪክና በመሳሰሉት አገሮች የነፃነት እንቅስቃሴዎች ትግል መለኮስ የሶቭየት ኅብረት «መስፋፋት» ነው = ይህም በመሆኑ አሜሪካ ከሶቭየት ኅብረት ጋር መልካም ግንኙነት ሊኖራት አልቻለችም ባይኖረው = ¹⁸ የአሜሪካ መንግሥት መሪዎች ለዚህ «መስፋፋት» መገደቢያ ይሆኑናል ብለው ያመኑ ባቸውን ልዩ ልዩ ተጨማሪ እርምጃዎች ወሰዱ = ለምሳሌ በግሪክና በቱርክ የውስጥ ጉዳዮች የአሜሪካ በተለያዩ መንገድ ጣልቃ መግባት ፣ በአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም አስተባባሪነት በሰሜንና ደቡብ አሜሪካ ያሉ መንግሥታት (ካናዳን ሳይጨምር) መስከረም 2፣ 1947 የሪዎስ ስምምነት በመባል የሚታወቀውን የርስ በርስ መረዳዳት ስምምነት መፈረም ፣ በአውሮፓ የኢኮኖሚ እርዳታና የሚሊታሪ ስምምነት (የሰሜን አትላንቲክ ቃል ኪዳን መጋቢት 4፣ 1949) ማድረግና ፀረ ሶሻሊስት ኃይላትን ማጠናከር በከፊል የዚህ «ሶሻሊዝምን ለመገደብ» ከሚለው ዓላማ የመነጨ እርምጃዎች ናቸው = የሪዎስ ስምምነት የወታደራዊ ስምምነት ግዴታ ያለበትንና አሜሪካ በታሪክ ውስጥ በሰላም ወቅት ለመጀመሪያ ጊዜ የወታደራዊ ግዴታ የገባችበት ስምምነት ነው = ¹⁹ የሰሜን አትላንቲክ የቃል ኪዳን ድርጅት ስምምነትም አሜሪካ በሰላም ወቅት ከምዕራብ አውሮፓ መንግሥታት ጋር የጦር ስምምነት ስታደርግ የመጀመሪያው ነው = ²⁰

በአጠቃላይ እላይ እንደተጠቀሰው የእነኚህ ስምምነቶች አንዱ ዓላማ የሶሻሊዝምን መመሥረት ማረጋገጥ ነው = የሶሻሊዝም መስፋፋት ደግሞ የታሪክ እድገት ውጤት ነውና

ሊገታ የሚችል ነገር አይደለም = ስለሆነም የምሥራቅ አውሮፓ ሕዝብ የሶሻሊዝምን መንገድ ተከተለው በእስያ የቻይና ሕዝብ በፀረኢምፔሪያሊዝም ትግሉ ድል አድርጎ ቀይ ባንዲራ አውለበለበ = በዚህ ሕዝባዊ ድል የተደናገጡ የአሜሪካ ገዢዎችም በከሪያ የተቀሰቀሰውን ሕዝባዊ ትግል ለማደናቀፍና የኢምፔሪያሊዝምን ጥቅም ለማስከበር በተባበሩት መንግሥታት የፀጥታ ምክር ቤት ውሳኔ ሽፋን እጃቸውን አስገቡ = ይህንኑ ውሳኔ መሠረት በማድረግ ትሩማን ሰኔ 27፣ 1950 ባደረገው ግንኙነት «የአሜሪካ የአየርና የባህር ኃይላት ፣ ለኮርያ መንግሥት ሽፋንና ድጋፍ እንዲሰጡ» ማዘዙን አሳወቀ = በዚህ ግንኙነት ትሩማን በፈሊፒንስ ፣ በኤንዶኔዢያ (በቪትናም ጭምር) ፈረንሳይንና አጋርጽን አሜሪካ እንድትረዳ ያዘዘ መሆኑን ገልጿል = ²¹

የቀዝቃዛው ጦርነት መባባስ

ሕዝባዊ ትግል በልዩ ልዩ ሀገሮች ሲፋፋም የአሜሪካ መንግሥት መሪዎችም የበለጠ የቀኝ አክራሪነታቸውን እያበባሉት ሄዱ = በጊዜው በአሜሪካ የፖለቲካ አስተሳሰብ ተስሚነትንና በብሔራዊ ሽንጉው በ1946 በተደረገው ምርጫ የበላይነትን ይዘው የነበሩት የሪፓብሊካን ፓርቲ አባላትና ደጋፊዎቻቸው በ1952 በተደረገው ምርጫ ተጨማሪ ድል አገኙ = በዚህ ምርጫ የሪፓብሊካኑ ፓርቲ ከ1928 ወዲህ ለመጀመሪያ ጊዜ በሁለቱም ምክር ቤቶች የበላይነትን ያዘ = ፕሬዚዳንቱም የዚህ ፓርቲ አባል የነበረው ጄኔራል አይዘንሃወር ሆነ = ²²

በዚህ ምርጫ የሪፓብሊካኑ ፓርቲ እከራሪ መሪዎች በመንግሥት መዋቅር ውስጥ የበላይነትን እንደያዙ ዩናይትድ ስቴትስ ከሶቭየት ኅብረት ጋር ፈጽሞ ለመጣጣም የማትችል መሆኗን ፣ ሶሻሊዝምን እንዳይስፋፋ መገደብ ሳይሆን ማጥፋት የሚያስፈልግ መሆኑን አመኑበት = ይህንኑ በሚመለከት የዚህ ፓርቲ የውጭ ፖሊሲ ቃል አቀ

ባይ የነበረውና በኋላም የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የሆነው ጆን ፎስተር ዱላስ ለአሜሪካ የሕገ መወሰኛ ምክር ቤት የውጭ ጉዳይ ኮሚቴ ባደረገው ንግግር «የዓለም ሕዝብ አንድ ሶስተኛው በሶቪየት ኮሚኒዝም ሥር ሆኖ እንዲሁም (የሶቪየት ኮሚኒዝም) ግዛቱን ለማስፋት እየሞከረ እስካለ ድረስ ሰላም ልናገኝ ወይም ደስታ ያለው ዓለም ሊኖረን ፈጽሞ አይችልም» አለ ። ቀጥሎም አመቶ በሆነ ጊዜ ሁሉ በመጠቀም ሶቪየት ገዛ የሰራተኛቸውን አካባቢዎች «ነፃ» ማውጣት እንዳለባቸው አስገንዘበ ።²³ የዚህ ግለሰብ አቋም የጠቅላላ የአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ መመሪያ ሆኖ የቀዘቃዘው ጦርነት እሳት የበለጠ እንዲነድ ይራግብ ጀመር ። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ዱላስ ጥር 12 ፣ 1954 ባደረገው ንግግር በማንኛውም አሳሳቢ ነው በምትለው ቦታ አሜሪካ ባላት ኃይልና በመረጠችው ዓይነት መሣሪያ የምትጠቀም መሆን ገልጽ አደረገ።²⁴ በጊዜው የአሜሪካ መንግሥት መሪዎች አቶሚክ ቦምብ በጃቸው ነበረና (የመጀመሪያው የተሳካ የፖሊዮኒየም ቦምብ መከራ መጋቢት 1፣ 1954 ተካሂዷል) የዱላስ ዛቻ ሶቪየት ሆኖ የነፃነት እንቅስቃሴዎችን «ለማውደም» የአሜሪካ መንግሥት ቦምብን ለመጠቀም የከጀለ መሆኑን ያመለክታል። በእርግጥ በፕሪዚያንት አይዘንሃወር አስተዳደር ጊዜ አሜሪካ የውጭ ጥቅሟን ለማስከበር የአውቶሚክ ቦምብ ለመጠቀም ዝግጁ እንደነበረች ፕሪዚያንቱ በኋላ በይፋ ተናገረች።²⁵ የዱላስ ንግግር የቀዘቃዘው ጦርነትን ከከፍተኛ ነጥብ ያደረሰው እንደሆነም ይታመናል።

የአሜሪካ መንግሥት ባለሥልጣናት ሶቪየት ሊዝምን «ለማውደም» ባወጡት ፖሊሲ ሊቀጥሉበት አልቻሉም ። ምክንያቱም እንደፊት ሶቪየት ኅብረትም የኮከሌር መሣሪያ ባለቤት ለመሆን ስለቻለችና ሌሎችም ሶቪየት ሊስት አገሮች እየተጠናከሩ ስለመጡ ከነሱ ጋር አጠቃላይ ጦርነት መቀስቀስና ማካሄድ እራሱን ግጥሞች የሚያስከትል መሆኑ ገልጽ

በመሆኑ ነው ። ሁለተኛ ፣ የታዳጊ አገሮች የፀረ ቅኝ አገዛዝ እንቅስቃሴም እየተስፋፋ በመሄድ ላይ ነበር ። ሶስተኛ ፣ የአሜሪካ ወዳጆችም ዱላስ በወጠነው መሠረት ቀዝቃዛው ጦርነትን ማካሄድና የአሜሪካን ሊምፔሪያሊዝምን የፀረ ሶቪየት ጥሪ ሙሉ ለሙሉ ለመቀበል ዝግጁ አልነበሩም። ሁለተኛ ፣ ዱላስ በጥር 2 ፣ 1955 ባደረገው ንግግር በአለው መሣሪያ ሁሉ ተጠቅመን ሶቪየት ሊዝምን እናወድማለን ማለቱ በአሜሪካና በሶቪየት ኅብረት መካከል የኮከሌር ጦርነት ሊቀስቅስ መቻሉን ይፋ ሰላደረገውና ይህም ሃሳብ በአሜሪካ ሕዝብ ዘንድ ተቀባይነት ስለአልነበረው ሕዝቡን ለማረጋጋት ከዚህ የአከራሪነት ፖሊሲ ማፈገፈግ ግዴታ ስለነበረ ነው።²⁶

ሐምሌ 21 ፣ 1955 በጄኔቫ በአራቱ ኃያላን መንግሥታት መካከል ይካሄድ ለነበረው ስብሰባ ጄኔራል አይዘንሃወር ስለጦር መሣሪያ ቅንጣት ሃሳብ አቀረበ ። የቀረበው ሃሳብ በጊዜው የተሰሩት መሣሪያዎች እደገኛ መሆናቸውን ሲጠቁም «በቅርብ ዓመታት የተወሩት መሣሪያዎች» ተፋላሚ ወታደሮችን ብቻ ሳይሆን ቤቶችን ፣ እንዲሁም ሰላም ለማስከበር የሚችሉ ናቸው» የሚል ነበር። ሁለተኛ ፣ የጦር መሣሪያን መቀነስ ፣ «ለምን እንደሚጠቅም ሲጠቁም ፣ ሀ/ የጦር መሣሪያ ቅንጣት የሁሉንም አገሮች ሰላምን ለመጠበቅና ፀጥታን ለማስከበር የተሻለ ዘዴ ሊሆን እንደሚችል ፣ ለ/ «በየቦታው በሕዝብ ዘንድ የሚታየውን የጦርነት ፍራቻ» እንደሚያስወግድ ፣ ሐ/ በሕዝቡ ላይ የተሟነውን ወታደራዊ ወጪ ሊቀንስ የሚችልና የማንኛውም አገር ሕዝብ «የኑሮ ደረጃ ከፍ እንደሚያደርግ ፣ የተሻለ ምግብ ፣ ልብ ፣ መጠለያ ፣ ከፍተኛ ትምህርትና የላቀ የኑሮ ደስታ» ሊያስገኝለት የሚችል መሆኑን አመልክቷል።

ስለሆነም በሁኔታዎች አስገዳጅነት የአሜሪካ መሪዎች የግዴታ በቀጥታ ከሶቪየት ስት አገሮች ጋር ጦርነት እናውጃለን ወይም በዱላስ አነጋገር ሶቪየት «እስካለ ድረስ ሰላም ልናገኝ ወይንም ደስታ ያለው ዓለም ሊኖር ፈጽሞ አይችልም» ከሚል አቋም ከሶቪየት ጋር ጦርነት «ብናካሄድ ያጠፋናል» ፤ ከሶቪየት መንግሥት ጋር መደራደሩ «ለሕዝባችን» ይጠቅማል ወዘተ... ወደማለት ወይንም ቢያንስ ቢያንስ ሶቪየት ሊዝምን «ለማጥፋት» ከሚለው ይፋ የጀብ ደኝነትና የጦርነት ፖሊሲያቸው መቆጣጠል እንዳለባቸው ተገነዘቡ።

በአይዘንሃወር ቀርቦ የነበረው የጦር መሣሪያ ቅንጣት ስምምነት ሊቀጥል አልቻለም ። በአሜሪካ መሪዎች አስተያየት ለዚህም ምክንያቶች የሆኑት የሶቪየት ኅብረት የሕዝብ ተከናውኖ ከፍ ማለትና ስፖትኒክ የምትባለውን የጠፈር መንኲራኩር በ1957 በተሳካ ሁኔታ ወደ ህዋው ለማምጣት የመጀመሪያ አገር ለመሆን መቻሏ ፣ ሶቪየት ኅብረት በሚሳይል መሣሪያ በልጣናላች የሚል የአሜሪካ መሪዎች ፍራቻ ፣ የሁለተኛው የበርሊን ቀውስ (1960) ፣ በኩባና በኮንት ላብዮት መቀጣጠል ፣ የግብጽ ነፃነት ትግል ሥር መሰደድና የናስርም ከሶቪየት ኅብረት ጋር ወዳጅ መሆንና የመሳሰሉት ድርጊቶች ናቸው።²⁸

በአሜሪካ መሪዎች አስተያየት በየአገሮች (በግብጽ ጭምር) የሚካሄደው የነፃነት እንቅስቃሴ መንስኤው የኮሚኒዝም ወይንም የሶቪየት ኅብረት «ሴራ» ነው። በመሆኑም ከሶቪየት ኅብረትም ሆነ ከሌሎች ከሶቪየት አገሮች ጋር ሊኖር የሚገባው መልካም ግንኙነት በታዳጊ አገሮች ላብዮት መካሄድ ይደናቀፋል ባይ ናቸው ። ያ ጊዜ ደግሞ በብዙ ጳላቀር አገሮች የአርነት ትግል በመፋፋም ላይ የነበረበትና አሜሪካም ትግሉን ለማፈን የበኩሏን ጥረት የምታደርግበት ወቅት ነበር ። ለምሳሌ በመስከረም 1954 አሜሪካ ፣ እንግሊዝ ፣ ፈረን

ሣይ ፣ አውስትራሊያና አራት የእስያ አህጉር አገሮች ያሉበት የደቡብ ምስራቅ እስያ ስምምነት በመባል የሚታወቀው ወታደራዊ ስምምነት ተፈረመ ። በዚያው ወቅት የአሜሪካ መንግሥት በሕዝባዊ ቻይናና በቻይማላም የውስጥ ጣልቃ መግባቱን እንደቀጠለ ነበር።²⁹ በግብጽ ተቀስቆሶ በነበረው ፀረ ኢምፔሪያሊስት ትግልና ግብጽ የሲዊዝ ቦይን በራሷ ለመቆጣጠር ያደረገችውን ጥረት አስመልክቶ መጋቢት 9 ፣ 1957 አሜሪካ በመካከለኛው ምሥራቅ የምትከተለውን የጣልቃ ግብነት ፖሊሲ ይፋ አወጣች። ይህ ፖሊሲ የአይዘንሃወር መመሪያ (ይክትሪን) የሚል ስም ተሰጥቶታል። በዚህ ፖሊሲ መሠረት የሶቪየት ኅብረት «ጣልቃ ግብነት» ፣ የኮሚኒዝምን መስፋፋት «ለመከላከል» በሚል ስብብ አሜሪካ ለማንኛውም አፍቃሪ—አሜሪካ (የአሜሪካ ደጋፊ) የመከላከል ምሥራቅ አገሮች የሚሊታሪና የኢኮኖሚ እርዳታ ለመስጠት ቃል ገባች። ለዚህ ወጪ በ1957 የበጀት ዓመት 200,000,000 የአሜሪካ ዶላር ተመደበ ። በዚያው መመሪያው በወጣበት ዓመትም በየርዳስ ሰላም ለማስከበር በሚል ስም ስድስተኛውን የአሜሪካ የባህር ኃይል ወደ መካከለኛው ምሥራቅ አካባቢ ላከች። በሚቀጥለውም ዓመት በሊባኖስ ጦሯን ጣልቃ አስገባች።³⁰

በአጠቃላይ ሊታይ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ማግስት ጀምሮ ተጠናክሮ የታየውን ሶቪየት ሊዝምንና የአርነት እንቅስቃሴን እንዲሁም በለሙት ካፒታሊስት አገሮች በመቀጣጠል ላይ የነበረውን ሕዝባዊ ትግል ለማፈንና የካፒታሊዝምን እድሜ ለማራዘም የአሜሪካ የቀኝ አከራሪዎች ልዩ ልዩ የውጭ ፖሊሲ መመሪያዎችን አወጡ፤ ከሌሎች እድሃሪ መንግሥታት ጋር ስምምነቶች ተፈራረሙ ። በሌላ ከነጋገር በድምራቸውና በመስተጋብራቸው ሊታዩ እነኚህ የአሜሪካ ፖሊሲዎችና ስምምነቶች በሙሉ የሶቪየት

ዝምን ዕድገት ለመግታት፣ ከተቻለም ለመደምሰስ፣ በታዳጊ አገሮች ሕዝባዊ ትግልን ለማክሸፍና የኢምፔሪያሊዝምን ጥቅም ለማስከበር የታለሙ ነበሩ።

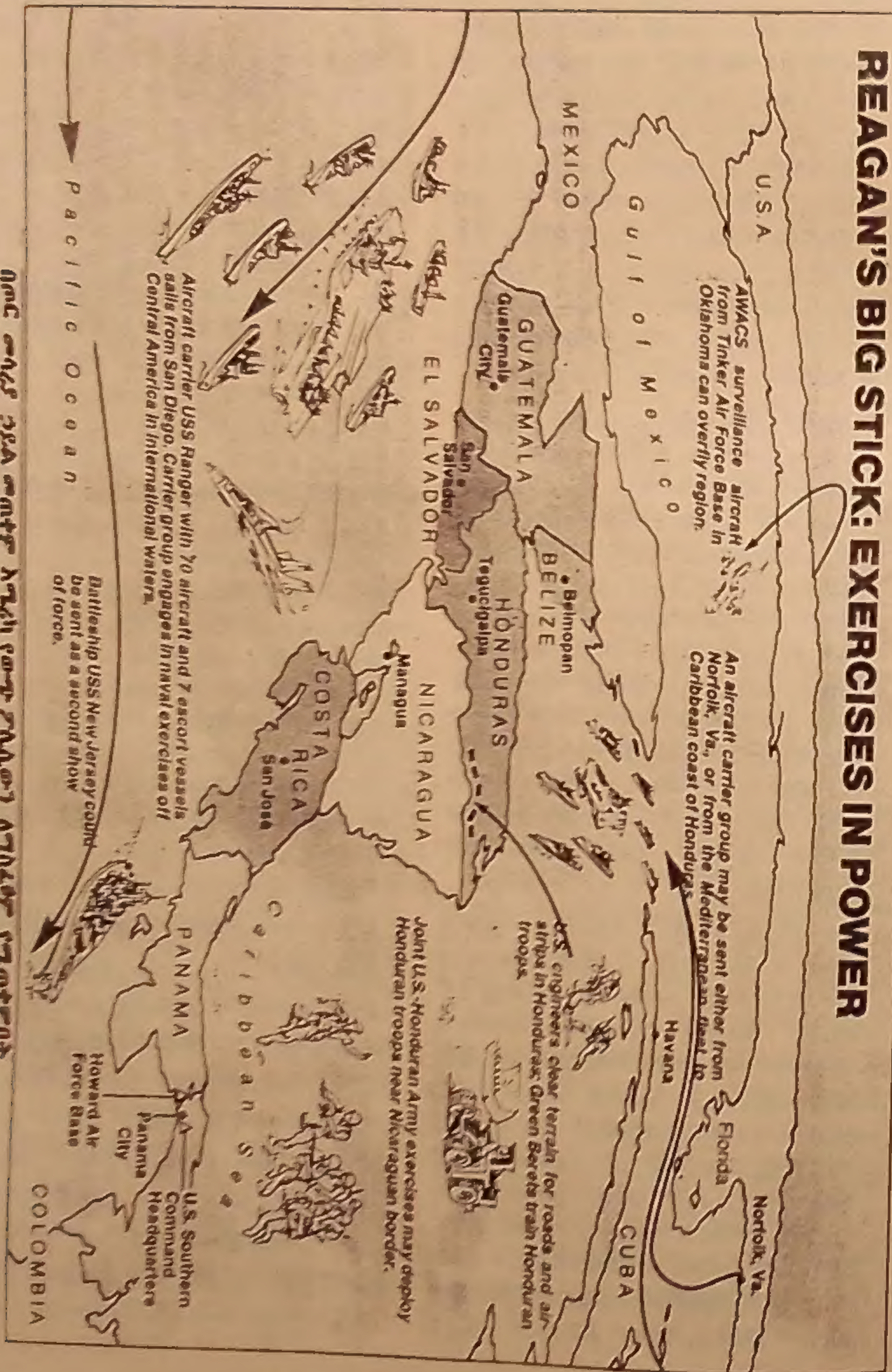
ኮኖሚ አቋሙና በወታደራዊ ኃይሉ የተጠናከረበትና በብዙ የዓለም ምዝብር ሕዝቦች ዘንድ ተቀባይነት ያገኘበት ወቅት ነበር።

የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ ውድቀት

በ1940ዎቹ መገባደጃ ላይ በዩናይትድ ስቴትስ ገዥ መደቦች መሪነት የተቀየሰው የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ በ1960 ዎቹ መጨረሻ ላይ ግቡን ሊመታ የማይችልና የማያዋግ ፖሊሲ መሆኑ ለአብዛኞቹ ለዚህ ፖሊሲ አራማጅ ለሆኑት ኃይላት ግልጽ ሆነ። ለዚህ ፖሊሲ ውድቀት ሶስት ዋና ዋና ምክንያቶች ሊጠቀሱ ይችላሉ። 1/ የሶሻሊስቲ ማኅበረሰብ በቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ የማይሸነፍ መሆኑን አረጋገጠ። በቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ ውጥን መሠረት ይደመሰሳል የተባለው የሶሻሊስት ስርዓት እንኳን ሊደመሰስ ቀርቶ የበለጠ ተጠናክሮ ሶሻሊዝም በኢምፔሪያሊዝም የሚሰነዘርበትን ጥቃት (ወታደራዊ ሆነ ሌላ ዓይነት ጥቃት) ሊቋቋም የሚችል መሆኑን በተግባር አሳየ። 2ኛ/ የነፃነት እንቅስቃሴዎች ፀረ ኢምፔሪያሊስት ትግል ድል ተጉናጸፈ እነዚህ እንቅስቃሴዎች በቆራጥ ትግላቸው ኢምፔሪያሊስቶችን ድል እያደረጉ ብዙዎቹ ብሔራዊ ነፃነታቸውን ተጉናጸፉ፤ በትግላቸውም የበለጠ የገፉት (ቬትናም፣ ኩባ፣ ቻይና፣ ሶሜን ኮሪያ ወዘተ...) በቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ ይጠፋል ወይም እንዳይስፋፋ ይታገዳል የተባለውን ሶሻሊዝምን ለመገንባት ባካሄዱት መራራ ትግላቸው ባለድል ሆኑ። 3ኛ/ የአሜሪካ የውስጥ ሁኔታ ለቀዝቃዛው ጦርነትና ለጣልቃገብነት ፖሊሲ መቀጠል አመች አልሆነም። በወቅቱ የአሜሪካ የቅኝ አከራሪዎች ይከተሉት የነበረውን የቀዝቃዛውን ጦርነት ፖሊሲ (ማለትም ወታደራዊ ጠብ አሜሪካና የቀጥታ ወታደራዊ ጣልቃገብነት፣ በመንግሥታትና በሀገሮች መካከል የሚፈጠሩ አለመግባባቶችን ሁሉ በአመዛኙ በኃይል ለመፍታት መዘጋ

ለዓላማዎቹ ግብ መምታት የአሜሪካ መንግሥት መሪዎች በጦር ኃይል በተለይም በሰውም ሆነ በንብረት ላይ ከፍተኛ አደጋ ሊያደርስ የሚችለውን የአቶሚክ ቦምብ ለመጠቀም ዝግጁ መሆናቸውን በተለያዩ አጋጣሚዎች ይሰነዝሯቸው ከነበሩት ዛቻዎች መገንዘብ ይቻላል። በመሆኑም የአሜሪካ መንግሥት በአመዛኙ በጣልቃገብነትና በጦርነት ላይ መተማመን የውጭ ፖሊሲው ዓይነተኛ ገጽታ ሆነ። ለዚህም በኮርያ፣ በቬትናምና በኮንጎ ያደረጋቸው ጦርነቶች ግልጽ መረጃዎች ናቸው። ይህ በጦረኝነት ላይ የተመሠረተ የአሜሪካ የኢምፔሪያሊዝም የውጭ ፖሊሲ እስከ 1960 ዎቹ ዓመታት መጨረሻ ድረስ የዓለምን ፖለቲካ በከባድ ውጥረት ውስጥ እንዲወድቅ አደረገው ይህ ወቅት የቀዝቃዛው ጦርነት ወቅት በመባል የሚታወቀው ነው። የቀዝቃዛው ጦርነት አሜሪካና ሌሎች ኢምፔሪያሊስት አገሮች ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ሆነ ከነፃነት እንቅስቃሴዎች ጋር ያላቸውን ቅራኔ፣ ግጭት ወይም አለመግባባት በሰላማዊ መንገድና በውይይት ሳይሆን በአብዛኛው በጦርነት ለመፈታት፣ ዓለምን የካፒታሊዝም ትርፍ ማጋበሻ ለማድረግ የጣሩበት፣ የኢምፔሪያሊዝምን የብዝበዛ ተቃዋሚዎች ሁሉ በጦርነት እናንበረከካለን ብለው ተስፋ ያደረጉበትና ይህንኑም ተስፋቸውን በተግባር ለመተርጉም የተነሱበት ወቅት ነበር። ይህ ወቅት የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም የሕዝቦችን የነፃነት ትግል ለማፈን በየአገሩ ጣልቃገብነት፣ በዓለም ዙሪያ የጦር ሰፈሮችን በብዛት የመሠረተበት ወቅት ነው። በሌላ በኩል ይኸው ወቅት በዛ ያሉ ጸላቀር አገሮች በዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም ላይ ባካሄዱት ትግል ብሔራዊ ነፃነታቸውን የተጉናፀፉበት፣ በዓለማችን ሶሻሊዝም በኢ

REAGAN'S BIG STICK: EXERCISES IN POWER

በጦር መሳሪያ ኃይል መጠቀም አግባብ የሚታይ ፖሊሲውን ለግህደቱ የሚጠቀሙት ግድቶች ዘዴ ነው።

(The News Week ወ መጽሐፍ የተገኘ)

ጀትን) መለወጥን አስፈላጊና የግዴታ የሚያደርጉ ልዩ ልዩ የውስጥ ችግሮች ተከሰቱ ። ለምሳሌ የአሜሪካ ሠራተኛ መደብና ሌሎችም የጎብረተሰብ ክፍሎች ተቃውሞ ፣ ስር የለደዱ ማኅበራዊ፣ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ችግሮች ተፋፋሙ ። እነዚህና የሌሎችም የዓለም አቀፍ ሁኔታዎች ኢምፔሪያሊዝምን እንዲያፈገፍግ ፣ በአንዳንድ ቦታም ፈጽሞ እንዲሸነፍ ፣ በአጠቃላይ የተወሰነ የውጭ ፖሊሲ ለውጥ እንዲያደርግ ፣ ከሶሻሊስት አገሮች ጋር የነበረውን በቀዝቃዛው ጦርነት ላይ የተመሠረተውን ፖሊሲ እንዲያለዝብ በኋላቀር አገሮች የውስጥ ጉዳይ የሚያደርገውን ጣልቃ ገብነትና የመሳሰሉትን አክራሪ የውጭ ፖሊሲ አቋሞችን እንዲለውጥ አስገደዱት ። በሌላ አነጋገር በ1960 ዎቹ መጨረሻ የነበረው የኃይል ሚዛን በጊዜው ሰፍኖ ለነበረው የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ መቀጠል አመች አልነበረም ። የዓለም ፖለቲካ ሚዛን ወደ ሰላም ኃይሎች ያጋደለና የኢምፔሪያሊስቶችን የጦረኝነት ፖሊሲ የሚያናጋ ፣ በተለይም የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝምን ጭልጥ ያለ የቀኝ አክራሪነት የውጭ ፖሊሲ የግድ የሚያስለወጥ ነበር ። የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ በደታኝነት ፖሊሲ ሊቀየር የቻለባቸው ዋና ዋና ምክንያቶች ባጭሩ የተወቀሱ ቢሆንም ፣ ከዚህ ቀጥሎ እነዚህ ምክንያቶች በዝርዝር ለመመልከት እንደሚችሉት ።

የሶሻሊዝም መጠናከር

ቀዝቃዛው ጦርነት ሲጀመር የአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች የአውቶሚክ ቦንብ ብቸኛ ባለቤት ነበሩ ። ይህ ሊቀጥል አልቻለም ፤ የሶቪየት ጎብረት የቴክኖሎጂ እድገት በ1940 ዎቹ መጨረሻ ይህችን አገር የአቶሚክ መግሪያ ባለቤት አደረጋት ። በሌላም የሚሊታሪ ቴክኖሎጂ ሶቪየት ጎብረት ከአሜሪካ የግታንስ መሆኑ እያደር ተከሰተ ። በኢኮኖሚ ግንባታም መስክ የተገኘው ከፍተኛ እድገት ሶሻሊዝም ከኢምፔሪያሊዝም ደልቶ ያልተዛባና የግ

ያቋርጥ የኢኮኖሚ እድገት በማስገኘት የሠርቶ እድሩን ቁሳዊና ሕሊናዊ ፍላጎት የሚያረካና ለሠርቶ እድሩ ሕዝብ የቆመ መሆኑን አስመሰከረ ። በአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም ቀንደኛ መሪነት በሶሻሊስት አገሮች ላይ ተጥሎ የነበረው የኢኮኖሚ ማዕቀብ ሊቀጥል አልቻለም ። ከነኝህ አገሮች ጋር የንግድ ለውውጥ ቢያደርጉ የሚጠቅ ማቸው መሆኑን የተረዱ የምዕራብ አውሮፓ ካፒታሊስት መንግሥታት ከሶሻሊስት አገሮች ጋር የኢኮኖሚ ግንኙነት መፍጠር ጀመሩ ። ስለሆነም ኢምፔሪያሊስቶች እናጠፋዋለን ካሉት ከሶሻሊስት ሥርዓት ጋር በሰላም አብሮ ለመኖር የግዴታ ወደ ፈቃደኝነት ተሸጋገሩ ። የሶሻሊስት ሥርዓት ድል አድራጊነት በአጠቃላይ በኢምፔሪያሊስቶች በተለይም በአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች የውጭ ፖሊሲ ላይ ምን ያህል ተፅዕኖ እንዳደረገና የውጭ ፖሊሲያቸውን እንዳስለወጣቸው ከሚቀጥለው ንዑስ ርዕስ በበለጠ መገንዘብ ይቻላል ።

የሌሎች ኢምፔሪያሊስት አገሮች ከቀዝቃዛው ጦርነት ማፈግፈግ

የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስት መንግሥታት በአሜሪካ የሚውጠነጠነው የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ የማያዋጣቸው መሆኑን እያደር ተገነዘቡት ። የፈረንሳይ ፕሪዚዳንት የነበረው ጄኔራል ደጉል ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ተቻቸሎ መኖር የሚያስፈልገው መሆኑን ቀደም ብሎ ከተረዱት ከምዕራብ አውሮፓ አገሮች መሪዎች አንዱ ነበሩ ። ደጉል ከሶሻሊስት አገሮች ጋር በሰላም ተቻቸሎ የመኖርን አስፈላጊነት ሲገልፁ «አለበለዚያ የሰውን ልጅ ሌላ የሚያድነው ነገር የለም» ብለው ነበር።³¹ ደጉል ይህን ያሉት በ1960 ነበር ። በዚህ ዓመት በጊዜው የእንግሊዝ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበረው ሃሮልድ ማክሚላንም «ሁላችንም (ካፒታሊስቶችና ሶሻሊስቶች) አብሮ መኖርን መማር አለብን... ወደደንም ጠላንም አብረን የምንኖርበትን መንገድ መፈለግ አለብን ፤ ጉን ለጉን የም

ንኖርበትን አንድ መፍትሔ ማግኘት አለብን»³² በማለት ከሶሻሊስቱ ዓለም ተቻቸሎ በሰላም አብሮ የመኖርን አስፈላጊነት አስገነዝበ ።

የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስት አገሮች ከሶሻሊስት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ ለመኖር ፈቃደኝነት ማሳየትና በዚህም መሠረት ግንኙነታቸውን ማሻሻላቸው አሜሪካ በግንባር ቀደምነት ትመራው የነበረው የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ ላይ የቀጥታም ሆነ የተዘዋዋሪ ተፅዕኖ ነበረው ። የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስት አገሮች ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ግንኙነታቸውን እያጠናከሩ መሆናቸውን የተረዱ የዋሽንግተን መሪዎች እነሱም ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ያላቸውን ግንኙነት ማሻሻልን መምረጥ ግዴታ ሆነባቸው ። ይህንኑ ምርጫ አሜሪካ መከተል ያለባት መሆኑ አሜሪካዊ የምክር ቤት አባል ፍራንክ ቸርች እንደሚከተለው ገልጾት ነበር ።

ለመሳተፍ ፈቃደኛ ሆነን ካልተሳተፍን እኛን ተተው እነሱ (የአውሮፓ የካፒታሊስት መሪዎች—ፀሐፊው) ገንኙነታቸውን ያሻሽላሉ ። ይህ ከሆነ እኛ በአውሮፓ ውስጥ ተሳታፊዎች ሳንሆን በአፋጣኝ ተመልካቾች እንሆናለን ። ዩናይትድ ስቴትስ ወዳጆቻቸው ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ማድረግ የፈለጉትን ገንኙነት መመራት አለባት ። ገን እኛ ለመመራት መረጥንም ለመረጥንም የአውሮፓ ወዳጆቻችን ቢያንስ በአውሮፓ ውስጥ ቀዝቃዛው ጦርነት ለብቅቷል በሚል እምነት... ገንኙነታቸውን ለማሻሻል መጣራቸውን ይቀጥላሉ ።³³

በመሠረቱ ለአሜሪካ መሪዎች አንዱ የኃይል ምንጭ ከምዕራብ አውሮፓ የካፒታሊስት መሪዎች ጋር በተቻለ መጠን ማበርና ከሞላ ጉድለትም ቢሆን እንደ አቋም መውሰድ ነው ። ብቻቸውን በፀረ—ሶቪየትና በቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲያቸው ቢገፉ

በት ሊያዳግታቸው እንደሚችሉና ከአውሮፓ ሰላም «ፈላጊዎች» ጋር ማበር ያለባቸው መሆኑን በሁኔታዎች አስገዳጅነት የተረዱት ይመስላል ። ይህ ብቻም ሳይሆን የአሜሪካ የውስጥ ሁኔታም ለቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ አመች አልነበረም ።

የአሜሪካ የውስጥ ሁኔታ

ብዙ ተመራማሪዎች አሜሪካ በ1960 ዎቹ መጨረሻና በ1970ዎቹ ዓመታት መጀመሪያ ላይ የገጠሟትን ችግሮች ከፍተኛነት ሲገልጹ ፣ ይህች አገር ከ1929—1933 ከታየው ታላቅ የኢኮኖሚ ቀውስ ወዲህ (በአንዳንዶቹ አስተሳሰብ እንዲያውም በ1860 ዎቹ ከተደረገው የርስ በርስ ጦርነት ችግር ወዲህ) እንደዚህ ከባድና አሳሳቢ የውስጥ ችግሮች ገጥሟት አያውቅም ይላሉ ።³⁴ ከነዚህ ዋና ዋና የውስጥ ችግሮች ፣ የኢኮኖሚና ማኅበራዊ ችግሮች ለምሳሌ የዋጋ መናር ፣ ሥራ አጥነት እየበዛ መሄድ ፣ የአሜሪካ ሕዝብ በአስተዳደሩ ላይ ያለው እምነት መናጋት ፣ የአንዳንድ ሞኖፖሊስት ቡድኖች የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲን አለመደገፍና የነዚህ ሞኖፖስት ቡድኖች ወኪሎች የአሜሪካን የውጭ ፖሊሲ አመራር ለመቆጣጠር መቻላቸው ይገኙበታል ።

የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ችግሮች

በአሜሪካ እየተስፋፋ የመጣውን ድኅነት ለመቋቋም የሚያስችል ሕግ ነሐሴ 20 ፣ 1964 ወጥቶ ነበር ።³⁵ ይሁን እንጂ የካፒታሊዝም ባህሪ አንዱ መግለጫ በሀብታሞች ጉን የድሃዎች መኖር ነውና ችግሩ ሊወገድ አልቻለም ። እንዲያውም በ1960ዎቹ መጨረሻ ድኅነትና ሌሎችም ማኅበራዊ ችግሮች የበለጠ ተባብሰው በብዙ የአሜሪካ ከተሞች ለሕዝብ አመጽ መንስኤ ሆኑ ። በ1967 አያሌ የአሜሪካ ከተሞችን የሕዝብ አመጽ አጥለቅቀለቃቸው ። የአመጹን መንስኤ ለማጥናት የተቋቋመው ኮሚቴ መጋቢት 1 ፣ 1968 ባቀረበው ሪፖርት ፣ አሜሪካ

ውያን የገጠማቸውን መራራ ችግር ሲገልጹ የ1968 የክረምት ወራት የነጮችና የጥቁሮች ግጭት በሕዝቡ ዘንድ ፍራቻንና ግራ መጋባትን የፈጠረበት መሆኑን አመልክቶ «ማንኛውም አሜሪካዊ፣ ነጭም ሆነ ጥቁር በዋና ዋና ከተሞቻችን ከግንደርጠው የግንባራዊና የኤክስፖርት ማሽቆልቆል ሊያመልጥ አይችልም» ብሏል። ይህ ሪፖርት በሀገሪቱ ውስጥ የተሰፋውንም የሥራ አጥ መጠን በዝርዝር ለማቅረብ ሞክሯል።³⁶ እሳይ እንደተጠቀሰው ለነጻህ ግንባራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ዋነኛ መንስኤ የካፒታሊዝም የኢኮኖሚ ቀውስ ቢሆንም ከፍተኛ የሆነ የሀገሪቷ ብሔራዊ ሀብት ለመግሪያ እሸቅድድምና በየቦታው ለሚደረግ (ጦርነት በተለይም ለቤትናም ጦርነት) የሚባከነው ገንዘብ ችግሩን እንዳባባሰው ለብዙ አሜሪካውያን ግልጽ ነበር። ስለሆነም የአሜሪካ መሪዎች ከዚህ መሰል የብሔራዊ ሀብት ግባክን እንዲቆጠቡ በሕዝቡ ተጽዕኖ ተደረገባቸው። አንዳንድ የገዢው መደብ አባላትም የሀብት ግባክን ፖሊሲ መቀጠልና የሕዝቡም የውስጥ ተቃውሞ ሥር እየሰደደ መሄድ ሕልውናቸውን አደጋ ላይ የሚጥለው መሆኑን በመረዳታቸው የአሜሪካ መንግሥት ከውጭ ጣልቃ ገብነት እንዲቆጠብና በቅድሚያ «በብሔራዊ ጥቅም» ግለትም ሀገሪቷ በገጠማት የውስጥ ችግር ላይ እንዲያተኩር ግላሰባቸው አልቀረም።

የሕዝብ እምነት «መናጋት»

በ1960ዎቹ ግከተሚያ ላይ በግልጽ መታየት እንደጀመረው የአሜሪካ «የበላይነት ያለው» የአኗኗር ዘዴ እየተባለ ይናፈስ የነበረውም ለብዙ ከሥራ ተናጋ። በአሜሪካ ሥራ አጥ በዛገ ወንጀል ተበራክተ፤ የብዙ አሜሪካውያን የኑሮ ሁኔታ እያሸቆለቆለ መጣ። በአጠቃላይ የግንባራዊ ሆነ የኢኮኖሚ ሁኔታ ለጭቲን አሜሪካውያን እጅግ አስቸጋሪ ሆነ። ሰራው ሕዝብ ለልዩ ልዩ ችግሮች ተዳረገ። ይህም በመሆኑ የአሜሪካ የአኗኗር ዘዴ ሌሎች አገሮች እንዲከተሉት የሚ

ጋብዝ ሳይሆን በራሱም አገር ተቀባይነት እያጣ መሄድ ጀመረ። ይህ «የላቀ» ነው። እየተባለ የሚነገርለት የኑሮ ዘዴ ደግሞ የአሜሪካ ገዢዎች በሌላው አገር ጣልቃ ሲገቡ «የኛን መልካም የአኗኗር ዘዴ ለማስተዋወቅ ነው» የሚለውን ሰበባቸውን ያዳከመባቸው መሆኑ ግልጽ እየሆነ መጣ። የእምነት ክስረት ደረሰ።³⁷ አንድ የተሰፋፋነት ፖሊሲ መሸፈኛ መነመነ ማለት ነው። ስለአሜሪካ የፖለቲካና ግንባራዊ ችግሮች ጠለቅ ያለ ዕውቀት አለው የሚባለው ፕሮፌሰር አንድሪው ሃከር የአሜሪካን ዘመን ማለቁ በሚል ርዕስ ይህንን በአሜሪካ ፖሊሲ ላይ የደረሰ የእምነት ክስረት በሚመለከት ሲጽፍ «ብዙ አሜሪካውያን እድለኛ በመሆናቸው ካፒታሊዝምን፣ ክርስቲያንነትን ወይንም የአሜሪካ ሕገ መንግሥትን በዓለም ግራጭት አለብን ብለው አያምኑም። እንዲያውም በአሁኑ ጊዜ የሀገራችን የኑሮ ዓይነት በሌላው አገር የሚመኙት እንዳይደሉ ብዙ ሰዎች በእርግጥ እየተገነዘቡ ነው» ብሎ ነበር።³⁸

የአንዳንድ የሞኖፖል ቡድኖች የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲን አለመደገፍ

የአሜሪካ የውስጥ ኢኮኖሚ መናጋት ለብዙ የአሜሪካ የገዢ መደብ አባላት የመሰፋፋት ዓላማና የሀገሪቷን አቅም ከማጋነን እንዲቆጠቡ፣ በዓለም ዙሪያ ለነፃነት እንቅስቃሴዎች ማፈኛ ከሚረጩት ሀብት እንዲታገዱና የአሜሪካን የውስጥ ችግር እንዲፈቱ ያስገደዳቸው ይመስላል። ይህን አስመልክቶ የአይ.ቢ.ኤም ኩባንያ ፕሬዚዳንት ቶማስ ጄ. ዋትሰን ለአሜሪካ የሕግ መወሰን ምክር ቤት ሰኔ 3፣ 1970 ባደረገው ንግግር እንደሚከተለው ብሎ ነበር፡

ከጥቂት ዓመታት በፊት ብዙ ሰዎች የአሜሪካ የራሷ የውስጥ ኢኮኖሚ ብዝሃም ላያና በማናቸውም የዓለም አካባቢዎች የሚገኙ የኮሚኒስት እንቅስቃሴዎችን ለመ

ገደብና ፀረ-ኮሚኒስት እንቅስቃሴዎችን ለመደገፍ ተችላለች ብለው ያስቡ ነበር። ይህ ለስተሳሰብ ተከክል አለመሆኑ ግልጽ ነው። በስተሳሰቡ የንግድ ሰዎች (ካፒታሊስቶችን ማለቱ ነው) ከፍተኛ ጥንቃቄ እየደረጉና ስለወደፊቱም እየሰቡበት ነው።³⁹

የሚዳስ ኢንተርናሽናል ኮርፖሬሽን ፕሬዚዳንት ኮርደን ቢርማንም በ1970 ይህንን ጉዳይ በማስመልከት ሲናገር፡ «በእጃችን ያለው ውድ ነገር ሁሉ አደጋ ላይ ወድቆ እያለ ሊደርስ ይችላል ለሚባል አደጋ ያለንን ንብረት ከትከክለኛ አጠቃቀም ውጪ ማጥፋትና ትርፍ ለሌለው ነገር ሀብትን ማባከን የለብንም»⁴⁰ ብሎ ነበር። በተጨማሪም በአንድ ወቅት የአሜሪካ ባንክ ሊቀመንበር የነበረው ሊዮ ቢ. ሎንድቦርድ የአሜሪካ ገዢዎች የማይጠቅማቸውን ጦርነት ከማካሄድ እንዲቆጠቡና ለመሰፋፋት ከፈለጉ በኢኮኖሚው መስክ አጥቂ መሆን እንዳለባቸው በማስመልከት ሲናገር፡ «ለማትረፍ ከፈለጋችሁ ኃይላችሁን ለጥቅመቤስ ጦርነት አታባከኑ! ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወዲህ የጃፓንና የጀርመንን (ምዕራብ ጀርመን-ፀሐፊ) ምሳሌነት ተከትላችሁ ኢኮኖሚያዊ አጥቂ ሆኑ»⁴¹ በማለት አሳስቦ ነበር። የጃፓንና የምዕራብ ጀርመን ሞኖፖሊስቶች የሁለተኛው የዓለም ጦርነት ካደረሰባቸው ጥፋት በአጭር ጊዜ አገገመውና በኢኮኖሚ ተጠናክረው በልዩ ልዩ የኢኮኖሚ መስኮች የአሜሪካ ተወዳዳሪ ሆነው በመገኘታቸው የአሜሪካ ሞኖፖሊስቶች ለምን እንደነሱ እያደርጉም ባይነው ለግድቦርድ። በርግጥም ይህ አቋም የብዙ የአሜሪካ ሞኖፖሊስቶች እቋም እንደነበር ሪፖርት ጄ. ባርኔት የተባለ አሜሪካዊ ምሁር «ገበያን ለማስፋፋትና ፕሬ ሀብትን ለማግኘት ከዕለት ወደ ዕለት እነሱ (ሀብታሞች) ከሚሊታሪ ኃይል ይልቅ የኢኮኖሚ ኃይል በጣም የበለጠ ተግባራዊ መሣሪያ መሆኑን እየተገነዘቡ ነው»⁴² በማለት ጽፏል።

የሪፖርት ጄ. ባርኔት አቋም ለአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች ያዋጣል ወይስ እያዋጣም የሚለውን አንስቶ መዘርዘሩ የዚህ ጽሑፍ ዓላማ አይደለም። እዚህ ላይ ሞኖፖሊስት አንዳንድ የአሜሪካ የሞኖፖል ቡድኖች በአሜሪካ የገዢው መደብ ጋሻ ጃግሬዎች የሆኑት የመንግሥት ባለሥልጣኖች በሚከተሉት የጣልቃ ገብነት ፖሊሲ ምክንያት የኢኮኖሚ ጥቅማቸው ስለተነካባቸው ከተወዳዳሪዎቻቸው ሌሎች የኢምፔሪያሊስት አገሮች (በተለይም ከምዕራብ ጀርመንና ከጃፓን) ለመወዳደር የኢኮኖሚ ኃይላቸውን ስለቀነሰባቸው በግልፅ መቃወም መጀመራቸው ነው። ይህም ተቃውሟቸው አሜሪካ በወቅቱ ይከተል የነበረውን የጠብ አሜሪካነት የውጭ ፖሊሲ እንዲቀንስና ከሶሻሊስት አገሮች ጋር ተቻችሎ በሰላም አብሮ እንዲኖር አስተዋጽኦ ሊያደርግ መቻሉ ግልጽ ነው። በርግጥም ይህ አቋም ቀስ በቀስ በአሜሪካ ዲፕሎማቶችና የፖለቲካ መሪዎች መንፀባረቁ አልቀረም።

የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ ተቃዋሚዎች አመራር መያዛቸው

የአሜሪካ ታዋቂ ዲፕሎማት ጆርጅ ኬናን በ1964 ባሳተመው መጽሐፍ ውስጥ «የምዕራቡ ዓለም ከኮሚኒስቲክ ዓለም ጋር ለሚኖረው ግንኙነት በሰላም አብሮ የመኖርን ጥያቄ ከመቀበል በስተቀር ሌላ አማራጭ የለውም» ብሎ ነበር።⁴³ ይህ ሰው ኮሚኒዝምን ለመዋጋት የቀዝቃዛው ጦርነትን ፖሊሲ ከነደፉት የአሜሪካ የፖለቲካ ሰዎች አንዱ እንደነበረ እሳይ ተጠቅሷል። ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወዲህ ለመጀመሪያ ጊዜ ከሶሻሊስት አገሮች ጋር አሜሪካ በሰላም አብሮ መኖር አለባት የሚለውን መርህ አፈሰላዊ በሆነ መንገድ የተቀበለና በግልጽም ያብራራው በ1960ዎቹ የመጀመሪያ ዓመታት ላይ የአሜሪካ ፕሬዚዳንት የነበረው ኬኔዲ ነው።

ኬኔዲ ሰኔ 10፣ 1963 ባደረገው ንግግር የዘመኑ ቴክኖሎጂ ባፈራቸው የጦር መሣሪያዎች ጦርነት ማካሄድ ትልቅ ጥፋት የሚ

ያስከትል መሆኑን፤ ለብዙ ሰውና ለሚመጣው ትውልድ ጭምር የኒኩሌር ጦርነት ጉጂ መሆኑን አስገንዝቦ ሁሉም የዓለም ጦርነት ቢነሣ ሲቸየት ጥብረትና አሜሪካ በማናቸውም አገሮች የበለጠ ጦርነቱ ጥፋት የሚደርስባቸው መሆኑን ሲያስገንዝብ፤ «የገንባነው ሁሉ፤ የሰፋንበት ሁሉ፤ በመጀመሪያዎቹ 24ሰዓቶች ይወድማሉ» ብሏል።⁴⁵ ይህ ብቻ አይደለም፤ ኬኔዲ ቀዝቃዛው ጦርነት ሲቸየት ጥብረትን ብቻ ሳይሆን አሜሪካንም ጭምር የሚጉዳ መሆኑን በማስመልከት ሲናገር፡—

ለብዙ አገሮች—ለዚች አገር ወዳጆቻቸው ጭምር—ጫናና አደጋዎችን ባስከተለው በቀዝቃዛው ጦርነት ጊዜ እንዲያቸው ሁለቱ አገሮች (አሜሪካና ሶቭየት ኅብረት—ጸሐፊው) እጅግ ከፍተኛውን ችግር አየተቀበሉ ነው። ምክንያቱም ሁለታችንም መሀይም፤ ተን፤ ደህነትንና በሽታን ለመወጋት ብናውለው የሚሻለውን ከፍተኛ ገንዘብ ለጦር መሣሪያ እናውላለን።⁴⁶ ብሎ ነበር።

ኬኔዲ እነዚህንና የመሳሰሉትን ችግሮች በመጥቀስ የአሜሪካ ጥቅም ጭምር በቀዝቃዛው ጦርነት፤ በመግሪያ እሸቅድድም የተጉዳ ች መሆኑን ዘርዘሮ «በማይረሰቡ ሰዎች ላይ የኛን ሥርዓት ልንጭንባቸው እንፈልግም፤ በዓለም ላይ ካለው ከማንኛውም አገር ጋር በሰላም ለመወዳደር ፈቃደኛና የምንችልም ነን» በማለት ተናግሯል።⁴⁷

በተጨማሪም ኬኔዲ «በእስያ፤ በአፍሪካና በላቲን አሜሪካ የሚካሄዱት አብዮታዊ ንቅናቄዎች» የመሰከብ ማደፋፈር ነው «የሚለውን ተራና ተጨባጭነት የሌለውን አተረጓጎም ለማሻሻል ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወዲህ የመጀመሪያው የአሜሪካ ፕረዚዳንት» እንደነበርም ይነገራል።⁴⁸

ጊዚህ ላይ መታወስ ካለበት ነገር አንዱ ኬኔዲ ሙሉ ለሙሉ ለሰላም የቆመና የኢምፔሪያሊዝም ጥቅም አራማጅ አልነበረም ለግለሰብ አይደለም። በመሠረቱ ኬኔዲ

የአሜሪካ ሞኖፖሊስቶች ጥቅም አስከባሪ እንደነበር አጠራጣሪ አይደለም። ነገር ግን ከእዚህ አቋሙ ልንገነዘበው የሚገባው ይህ ሰው በአመራሩ ከሞላ ጉድል ጊዜው የሚጠይቀውን ያሟላ፤ አሜሪካ የምትከተለው ፖሊሲ ቢያንስ ለአሜሪካ መንግሥትና ይህ መንግሥት ለቆመላቸው ሞኖፖሊስቶች ለራሳቸው እንኳን ጉጂ ሊሆን መቻሉን መገንዘብ ነበር። ይሁንና ከሶቭየት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ የመኖርና የዴሞክራሲ ፖሊሲን በመቀበል የአሜሪካ መንግሥትን ወክሎ ከሶቭየት ኅብረት ጋር ስምምነት የተዋዋለው በ1969 የአሜሪካ ፕረዚዳንት ሆኖ በትረ ሥልጣን የያዘው ሪቻርድ ኒክሰን ነበር።

የኒክሰን አስተዳደርና ከሶቭየት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ የመኖር ፖሊሲ

የኒክሰን አስተዳደር ሲጀመር የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲን የሚቃወሙ የአሜሪካ የሞኖፖሊስቶች በሀገሪቷ የውጪ ፖሊሲ ቅየሳ የበላይነትን ያዙ። ኒክሰን በ1969 የአሜሪካ ፕረዚዳንት እንደሆነ «ከሶቭየት ኅብረትና ከሌሎች ሶቭየት አገሮች ጋር አሜሪካ የሚኖራት ግንኙነት በድርድር፤ በውይይት ላይ የተመሠረተ፤ እንዲሆንና የግጭት ወቅት ማብቃት እንዳለበት» አላሰበ።⁴⁹ ኒክሰን የኒኩሌር የጦር መሣሪያ ባለቤት ከሆነችው ከሶቭየት ኅብረት ጋር ጦርነት ማካሄድ በአሜሪካ መንግሥት ዘንድ ጨርሶ ጉጂ መሆኑን የተገነዘበ ይመስላል።

የኒክሰን አስተዳደር በ1969 መጨረሻ አካባቢ የጦር መሣሪያን በሚመለከት ከሶቭየት ኅብረት ጋር ውይይት ጀመረ። የኒክሰን የሰላም እርምጃ የአሜሪካ መሪዎች በሰላም አብሮ መኖርን በበለጠ የተገነዘቡ መሆኑን የሚገልጽና በብዙ ሰላም ወዳድ ሕዝቦችም ዘንድ የተደገፈ ነበር። የቀዝቃዛው ጦርነት ቀስቃሾችና አራማጆች ከነበሩት አንዱ የነበረው ኒክሰን ከግንቦት 22 እስከ 30፤ 1973 በመስከረም በመገኘት ከሶቭየት

ኅብረት መሪዎች ጋር ውይይት አደረገ። ውይይቱ ሁለት መሠረታዊ ስምምነቶችን አስገኘ። አንደኛ፤ በሶቭየት ኅብረትና በአሜሪካ መካከል የሚኖረው ግንኙነት የሚመሠረትበት ስምምነት በግልጽ ተዘረዘረ። ሁለተኛ፤ የጦር መሣሪያን ለመግታት ስምምነትና በሁለቱም ወገኖች በኩል ጉዳዩን የሚከታተሉ ጊዜያዊ ኮሚቴዎች እንዲቋቋሙ ተስማሙ።⁵⁰

የኒክሰንን የሰላም ፖሊሲ የሚቃወሙ የአሜሪካ የሞኖፖሊስቶችና ባለሥልጣኖች ባይጠሩም ደጋፊዎችም ነበሩት። ከኒክሰን ፖሊሲ ደጋፊዎች መካከል በመጀመሪያ የብሔራዊ ደገንነትን በሚመለከት የኒክሰን አማካሪ የነበረውና በ1973 መጨረሻ ወራት አካባቢ ጀምሮ የአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የነበረው ሄንሪ ኪሲንጀር፤ ኤድዋርድ ኬኔዲና የሕግ መወሰኛው ምክር ቤት አባል የነበረው ዊሊያም ተልብራይት ይገኙበታል። ኪሲንጀር የውጥረት ቅንሳ ፖሊሲ ስር ሰዶ በነበረበት ወቅት፤ በ1975 በአውሮፓ ለአሜሪካ አምባሳደሮች ባደረገው ንግግር «ሶቭየት ኅብረት እንደታላቅ ኃይል እየሆነች በመምጣቷ በጋራ አብሮ መኖር ተፈርዶብናል። ውጥረት ቅንሳ ... ማንም ይሆን ማንም፤ የትኛውንም የአሜሪካንን ፕረዚዳንት የገጠመው ጉዳይ ነው» ብሏል።⁵¹ በአጠቃላይ የኒክሰን አመራር ከሶቭየት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ ወደ መኖር ፖሊሲ በመሸጋገር በዩናይትድ ስቴትስና በሶቭየት ኅብረት መንግሥታት መካከል የነበረው የቀዝቃዛ ጦርነት ፖሊሲ በውጥረት ቅንሳ ፖሊሲ (በዴሞክራሲ) ተተካ።

የአርነት እንቅስቃሴ ትግል ድል አድራጊነት

ኒክሰን የአሜሪካ የውጭ ፖሊሲን የለወጠው አሜሪካ ከሶቭየት አገሮች ጋር የነበራትን ግንኙነት በሚመለከት ብቻ አልነበረም፤ የፈላጊ አገሮችንም በሚመለከት የውጭ ፖሊሲ ለውጥ አድርጎ ነበር።

ቀደም ብሎ እንደተጠቀሰው ለለውጡ ዋና ምክንያት በዓለም የፖለቲካ መድረክ የኃይል አሰላለፍ ለኢምፔሪያሊስቶች የጠብ አሜሪካና የአምባገነንነት ፖሊሲ አመቺ ባለመሆኑ ነው። የሶቭየት አገሮች ድል እያደረጉ በልዩ ልዩ መስኮች ለምሳሌ በኢኮኖሚ፤ በፖለቲካ፤ በሚሲታሪና በርዕዮተዓለም በመጠናከራቸው ከቅኝ አገዛዝ ቀንበር ለመላቀቅ ለሚታገሉ ኃይሎች የሚሰጡት የግቴሪያል እርዳታና የትግል አርአያነታቸው ጭቁን ሕዝቦች ለአርነት፤ አገሮች ለነፃነት ለሚያደርጉት ትግል ከፍተኛ ግፊት ሰጠው። ይህን ሕዝባዊ ትግል ኢምፔሪያሊስቶች ሊቋቋሙት ስላልቻሉ እንደትግሉ ደረጃ የብዝበዛ ዘዴያቸውን ለመለወጥ የነፃነት ትግሉ አየል ባለባቸው አገሮች ደግሞ ጭራሹን ንዛቸውን ጠቅልለው መውጣት ግድ ሆነባቸው። በአጠቃላይ በ1960ዎቹ ዓመታት መጨረሻ ላይ የጣልቃ ገብነትና የጦረኝነት ፖሊሲ ጨርሶ የማያዋጣ መሆኑ ለብዙ ለአሜሪካና የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስት መንግሥታት መሪዎች ግልጽ እየሆነ መጣ።

የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስቶች የነፃነት ትግል ቋያ ከተቀጣጠለበት «ከሶስተኛው ዓለም» ጋር ያላቸውን ግንኙነት እንደራሳቸው ጥንካሬና እንደገጠማቸው ሕዝባዊ የትግል ደረጃ ፖሊሲያቸውን እያስተካከሉ ብዝበዛቸውን መቀጠል ያለባቸው መሆኑን ከአሜሪካ መሪዎች ቀደም ብለው የተገነዘቡ ይመስላል። በዚህ አንፃር የነሱ ማፈግፈግ ወይም መዳከም በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የአሜሪካ መዳከም ነውና አሜሪካን እንዳላሰባት ይገመታል። በተለይ የእንግሊዝና የፈረንሳይ መሪዎች «የሶስተኛውን ዓለም» ሕዝባዊ ትግል በጠመንጃ አፈመዝ በግንባር በመግጠም ሊወጡት የማይችሉት ተግባር መሆኑን አምነዋል። ጠቅላይ ሚኒስትር ሃሮልድ ማክሚላን የካቲት 3፤ 1960 አድርጎት በነበረው ንግግር በአፍሪካ ስለነበረው ብሔራዊ ንቃትና ስለትግሉ ያለውን ፍራቻ በሚመለከት «በአህጉሩ (በአፍሪካ) የለውጥ ንፋስ እየነፈሰ ነው... እኛ

ወደደንም ጠላንም ይህ የብሔራዊ ንቃት እድገት ፖለቲካዊ ሃቅ ነው። ሁላችንም እንደሃቅ መቀበል አለብን። ብሔራዊ ፖሊሲ ያችን ሊቀበለው ይገባል። ... ይህን ግድረግ ካልቻልን ግን በምስራቅና በምዕራብ (በላቲን አሜሪካና በካሪቢያን) መካከል ያለውን አስተጋግጥኝ ያልሆነ ግዛት አደጋ ላይ እንጥለዋለን ብዬ ከልብ አምናለሁ።⁵² ብሎ ነበር። ፕሬዚዳንት ደጉልዎ ፈረንሳይ በአልጄሪያ ሕዝብ የነፃነት ትግል በደረሰ ባት የፖለቲካና የሚሊታሪ ቀውስ ውስጥ ተዘናቃ በነበረችበት ጊዜ የፈረንሳይ ባለሥልጣናት የቅኝ ግዛት አስተሳሰባቸውን እንዲለውጡና ከአልጄሪያ ጋር ያላቸው ግንኙነት በአዲስ መልክ እንዲቀጥል እንዲያደርጉ በግለሰብ ታህሣሥ 9፣ 1960 ባደረጉት ንግግር ላይ

ፈረንሳይ ከአልጄሪያ ጋር ያላት ገንኙነት መቀጠል አለበት፤ ገን ይህ ገንኙነት ተናንት ይካሄድበት በነበረበት ሁኔታ መካሄድ እንደማይቻል ገልጾ ነው። ለመጽናከሱ ጋር የተገናኙት ነገሮች ሁሉ በአዲስ ዓለም ውስጥ፣ እነዚህ ወጣት በነበርኩ ጊዜ ከማውቀው ዓይነት ዓለም የተለየ ዓለም ውስጥ እየተካሄዱ ነው። ዓለምን ከአድማስ አድማስ በማጥለቅ ላይ ያለ የነፃ መውጣት እንቅስቃሴ እውን ነው።⁵³

ብለው አንድ ነበር የሚታወስ ነው። የፈረንሳይ መሪዎች የፈረንሳይ የአልጄሪያን ሕዝባዊ ትግል ድል አድራጊነት በ1961 ተቀብለው አልጄሪያን ለቀው ለመውጣት ተገደደ።

የአውሮፓ ኢምፔሪያሊስቶች ለብሔራዊ ነፃነት በሚካሄዱ ትግሎች መሸነፍና ግፈግ ፈግ ለአሜሪካ መሪዎች መዳከምን፣ ለነፃነት እንቅስቃሴዎችና ለላቲን አሜሪካ መጠናከርን አስከተለ። በአጠቃላይ ሲታይ የዓለም ፖለቲካ የኃይል ግዛት ለአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች አመች አልሆነም። ርብርቅ ኬኒዲ አስያንና አውሮፓን ጉብኝቱ ያገኘውን አስ

ተያየት አቀነባብሮ በ1962 ባላተመው መጽሐፉ ውስጥ የካሪቢያን ሲታይ ሕዝብ እየጠላው መሆኑ ሲገለጽ፣ ካሪቢያን ዝም «ለምስራቅ ዓለም ጠያፍ ቃል ሆኗል» ብሏል።⁵⁴ ይህም በካሪቢያን ላይ የሚሰነዘር ጥላቻ የሚገለጸው በሰነልቡናዊ ጥላቻ፣ በትጥቅ፣ በፖለቲካና በኢኮኖሚ ትግል ወዘተ... ከፍ ሲልም በአብዮትና በሕዝባዊ አመጽ መልክ ነው። ግንቦት 9፣ 1966 ርብርቅ ኬኒዲ አሜሪካ በላቲን አሜሪካ አገሮች የገጠማትን ሕዝባዊ ትግል በሚመለከት የነበረውን ፍራቻ ሲገልጽ፣ «ለውጥ ይኖራል፤ አብዮት እየመጣ ነው፤ ይህም አብዮት ብልህ ከሆነን ሰላማዊ የሚሆን፤ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ካደረግን ለዘብተኛ የሚሆን፤ እድለኛ ከሆነን የሚላካ ገን ወደደንም ጠላንም የሚመጣ አብዮት ነው»⁵⁵ ብሎ ነበር። ይህ ወቅት አሜሪካ በእጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ የሚበዘበዙት የላቲን አሜሪካ አገሮች የሕዝባዊ ትግል ሥር እየለደደ የነበረበት ወቅት ነበር።

ታዲያ የአሜሪካ መሪዎች ትግሉን ለግዝሸፍ የተጠቀሙበት መሣሪያ መጠነኛ የጥገና ለውጥ ግምገማት ነበር። የአሜሪካ የውጭ ፖሊሲ ደጋፊና በወቅቱ የቬንዙዌላ ፕሬዚዳንት የነበረው እንዳለው «ሀብታምችን ለግዳን ድሆችን መርዳት አለብን»⁵⁶ የሚለው አቀራረብ የጊዜው የአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ አንዱ መመሪያ ነበር ግለት ይቻላል። እርዳታው ነፃነቱን ለሕዝብ ለግጥናፀፍ ሳይሆን የእጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ ወጥመድ ውስጥ ለማቆየት ግዘና ጊያ ነበር።

በአጠቃላይ ከዚህ በላይ ከተጠቀሰው ለመገንዘብ እንደሚቻለው በ1950ዎቹ ግዝተሚያ እና በ1960ዎቹ ውስጥ አንዳንድ የአሜሪካና የምዕራብ አውሮፓ መንግሥታት የውጭ ፖሊሲ ኃላፊዎች በጠመንጃ አፈመዝ የነፃነት እንቅስቃሴን እስከ መጨረሻው ግፈግ የግደቻል መሆኑን ተገንዝበ

ውት እንደነበር ነው። ብዝበዛቸው መልኩን ቀይሮ እንዲቀጥል ከፈለጉ የተወሰነ ደረጃም ቢሆን ማፈግፈግ እንዳለባቸው ግልጽ ነበር። የምዕራብ አውሮፓ ኢምፔሪያሊስቶች እያፈገፈጉና አዲስ ዘዴ እየፈለጉ ሳለ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች ግትር ብለው የፖሊሲ ለውጥ ሳያደርጉ ቢቀጥሉ ደግሞ እንደማያዋጣቸው ተገንዝበውት ስለሆነም እንደነ እንግሊዝና ፈረንሳይ መሪዎች ሁሉ «ችግሩ» የገባቸው የአሜሪካ መሪዎች ይህን የማፈግፈግ ዘዴ በመንግሥታዊ ፖሊሲ ደረጃ መቀበል ነበረባቸው። ይህ ማፈግፈግ በኒክሰን አስተዳደር ጊዜ በተግባር መታየት ጀመረ።

የኒክሰን ፖሊሲና የአርኒት ንቅናቄዎች የአሜሪካ ኢምፔሪያሊስቶች የብሔራዊ አርኒት ትግልን በጠመንጃ ለመቋቋም ምን ያህል እንደሚያዳግት በበለጠ የተከሰተላቸው በቬትናም ባደረጉት ጦርነት ነበር። የፈረንሳይ ኢምፔሪያሊዝም በቬትናም ሰፊ ሕዝብ ቆራጥ የአርኒት ትግል ድል ተመቶ በቬትናም እንዲወጣ ሲገደድ ፀረ ኢምፔሪያሊስት ትግሉ ግቡን እንዳይመታ ለማገድ የአሜሪካ ኢምፔሪያሊዝም በቬትናም የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ ገባ።

የቬትናምን ሕዝብ የነፃነት ትግል ማዕበል ለመግታት የአሜሪካ ወታደሮች በቬትናም ሰፊ ሕዝብ ላይ የመርዝ ጋዝ፣ የቦንብ ውርጅብኝና ይህ ነው የማይባል ኢሰብአዊ ድርጊቶችን ፈጸሙ። ከዚህም በተጨማሪ ቬትናምን እርስ በርስ ለማፋጀት ሕዝባዊ ትግሉን ለማኮላሸት ሞከሩ። ይህ ሙከራ ትግሉን ሊያከሸፈው አልቻለም። እንዲያውም ጦርነቱ ወደ ሌሎች አገሮች ተዛምዶ በ1970ና በ1971 የአሜሪካ ወታደሮች ካምቦዲያን (ካምፑዊያን) እና ላላስን በተከታታይ ወረሩ። በ1972 የአሜሪካ የአየር ኃይል በሰሜን ቬትናም ላይ የቦንብ ድብደባውን አስፋፋው። ያም ሆኖ የቬትናምን ሕዝብ ቆራጥ የነፃነት ትግል ለማፈን የሚችል ኃይል ባለመኖሩ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የውርደት ማ

ቁን ተከናንቦ ቬትናምን ለቆ ለመውጣት ተገደደ። ይህ የሆነው በኒክሰን አስተዳደር ወቅት ሲሆን፣ በሌላ አካባቢ የቬትናም ዓይነት ሕዝባዊ ትግል ቢነሳ፣ ይኸን ዓይነት ትግል ለማፈን የሚያስችል የኒክሰን መመሪያ ተብሎ የሚጠራ ፖሊሲ ተቀይሶ ነበር።

የኒክሰን መመሪያ የተወጠነው በ1969 ነበር። በአሜሪካ በፕሪንስተን ዩኒቨርሲቲ ዓለም አቀፍ ግንኙነት ፕሮፌሰር፣ ሪቻርድ ፎክ ይህን ማስመልከት እንደጻፈው በኒክሰን መመሪያ መሠረት አሜሪካ በቬትናም ውስጥ እንዳደረገችው የሕዝብ ትግል የገጠመውን አድሃሪ መንግሥት በቀጥታ የአሜሪካን ወታደሮች አሰልፎ በመዋጋት መርዳት ሳይሆን፣ ከፍተኛ የወታደራዊ እርዳታ በመስጠትና ሕዝባዊ ትግሉን ለመቋቋም ከዚያው «ችግሩ» ካለበት አገር ወታደሮችን ማሰልጠን እንዲሆን፣ «አስፈላጊም ከሆነ ከአሜሪካ አየር ኃይልና ባህር ኃይል» ተጨማሪ ድጋፍ እንዲሰጥ ታቀደ። በዚህ ግለሰብ አስተያየት ይህ የኒክሰን ፖሊሲ «አሜሪካ ከሦስተኛው ዓለም» ወዳጆቿ ጋር ሊኖራት የሚችለው የግንኙነት መልክ ምን መምሰል እንዳለበት የሚቀርጽ ነበር።⁵⁷

የውጥረት ቅነሳ ፖሊሲ መስፈን

በ1970ዎቹ መግቢያ ላይ በአጠቃላይ ሲታይ የአሜሪካ መሪዎች ከሰላሊስት አገሮች ጋር ባላቸው ግንኙነት ከቀዝቃዛው ጦርነት ወደ የውጥረት ቅነሳ ፖሊሲ የተሸጋገሩበትና ከኋላቀር አገሮች ጋር ባላቸው ግንኙነት ከቀጥታ ጣልቃ ገብነት ከሞላ ጉደል የተቆጠቡበት ወቅት ነበር። ይህም በመሆኑ ቀደም ሲል በዓለም የፖለቲካ መድረክ የበላይነትን ይዞ የነበረው የኢምፔሪያሊስቶች የቀዝቃዛው ጦርነትና የቀጥታ ጣልቃ ገብነት ፖሊሲ ሥፍራውን ለውጥረት ቅነሳ ፖሊሲ ለቀቀ።

የውጥረት ቅነሳ ፖሊሲ በኬኒዲና በኒክሰን ቸርነት፣ በእነሱ ለሰው ልጅ «አላቢ

ነት» የመነጨ ማይሆን በመሠረቱ ከሶሻሊዝም የማይቀር እድገት፣ በለሙት ካፒታሊስት አገሮች የፀረ ሞኖፖሊስቶች ትግልና ተቃውሞ፣ ከአርነት ንቅናቄ ጥንካሬና ድል አድራጊነት፣ ከዓለም የሰላም ኃይሎች ግፊትና ከመሳሰሉት የመነጨ ለመሆኑ ከላይ የቀረቡት መረጃዎች ይጠቁማሉ። ኢምፔሪያሊስቶች አቅማቸው መቀነሱና እየተዳከሙ መምጣታቸው ሐቅ በመሆኑ «የምንናርበትን ዘዴ እንፈልግ» በማለት ነው የፖሊሲያቸውን መልክ የለወጡት።

በየካቲት ወር 1972 ፕሪዚዳንት ሪቻርድ ኒክሰን ለአሜሪካ ብሔራዊ ሸንጎ ዘገባ ባቀረበበት ወቅት፣ በጊዜው ስለታዩት ለውጦች ሲያትት፣ ከነኝህ ለውጦች አንዱ ነገር «በስትራቴጂ ጥንካሬ አንፃር አከራካሪ የነበረው የአሜሪካ የበላይነት ማከተሙ» እንደሆነ ጠቁሟል።⁵⁵ ከኒክሰን በፊት የአሜሪካ ፕሪዚዳንት የነበረው ሊንደን ጆንሰን የዘመናችን የዓለም ሁኔታ ለአሜሪካ መሪዎች ወይም በአጠቃላይ ለአሜሪካ የገዢ መደብ አባላት የፈተና ጊዜና ለነሱ ጥቅም የማይበጅ፣ በጣም አደገኛ መሆኑን በጥር ወር 1967 ለሀገሪቱ ብሔራዊ ሸንጎ ባደረገው ንግግር ሲገልጽ፣ «የፈተና ጊዜ ነው-አዎ» የሸገገገ ጊዜም ነው። ሽግግሩም አንዳንዴ አዘጋግ፣ አንዳንዴ ተፈላጊ ያልሆነ፣ በአብዛኛው በጣም አስቃይና ሁልጊዜ በጣም አደገኛ ነው።⁵⁶ ብሎ ነበር። በአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የመረጃና የምርምር ክፍል ዲሬክተር ቶማስ ኤል ሁግሪስ በጥር ወር 1967 «የላዩ ወደታች በሆነበት ዓለም ፖሊሲ ግውጣት» በሚል ርዕስ በጻፈው ጽሑፉ የዓለም አቀፍ ሁኔታ በአጠቃላይ የአሜሪካ መሪዎች የፈለጉትን የውጭ ፖሊሲ ለማራመድ እንዳላስቻላቸውና ወደ ግድፈላት በት አቅጣጫ እየገፋቸው መሆኑን ሲገልጽ፣ «የምንናረው የማይሆኑ አማራጮችን ያለማድረግ በሚያቀርቡልን ዘመን ነው። እነኝህ አማራጮች አንዳቸውም ልንሄድበት ወደ ምንፈልግበት አቅጣጫ የሚወስዱን አይመስሉም» ብሏል።⁶⁰

በአጠቃላይ እስከ አሁን ከቀረቡት ነጥቦች ለመገንዘብ እንደሚቻለው 1960ዎቹና በ1970ዎቹ መጀመሪያ ዓመታት ላይ በዓለም አቀፍ የፖለቲካ መድረክ የታዩት ለውጦች የአሜሪካ የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ መለወጥን የግድ አስፈላጊ አደረጉት። ከነዚህም ለውጦች የሶሻሊስት አገሮች በኢኮኖሚ፣ በፖለቲካና በወታደራዊ አቋማቸው መጠናከር፣ የተቀነባበረ የሰላም ፖሊሲ መከተልና ከካፒታሊስት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ ለመኖር ዝግጁ መሆናቸውን ያለማቋረጥ መግለፃቸው፣ የነፃነት እንቅስቃሴዎች በየቦታው ነፃነታቸውን መጉናጸፋቸው፣ በአንዳንድ ቦታም ድል በማድረግና የሶሻሊስት የእድገት ጉዳናን መከተል ወዘተ... የአሜሪካ አጋሮች የሆኑ ዋና ዋና የካፒታሊስት አገሮች ለምሳሌ ምዕራብ ጀርመን፣ ፈረንሳይ፣ ጣሊያንና እንግሊዝ የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲን በመተውከላቸው ሊስት አገሮች ጋር ጤናማና መልካም ግንኙነት መመሥረት፣ የአሜሪካ ብሔራዊ ኢኮኖሚ የአሜሪካ መንግሥት በሚያራምደው የመግሪያ እሽቅድምድም ምክንያት ተደጋጋሚ ቀውስ ውስጥ መግባት፣ የአሜሪካ ሕዝብ የአሜሪካ መንግሥት የሚከተለውን የጦርነት ፖሊሲ መቃወም፣ በዚሁ ወቅት አገሪቷ መጠነኛ የፖሊሲ ለውጥ ማድረግ ያለባት መሆኑን የሚያምኑ የአንዳንድ የሞኖፖሊ ቡድኖችና የፖለቲካ ወኪሎቻቸው በአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ አቀያየስ የበላይነት መያዛቸው ይገኙበታል። በነኝህ ለውጦች የተነሣ የአሜሪካ መሪዎች እናጠፋቸዋለን ካሏቸው ከሶሻሊስት አገሮች ጋር መደራደርንና በሰላም አብሮ መኖርን የግዴታ ለመምረጥ ተገደዱ። የነፃነት እንቅስቃሴዎችንም ለማፈን በየቦታው ወታደራዊ ጣልቃ ገብነት ሁልጊዜ የማያዋጣና ከፍተኛ ችግር ላይ ሊጥላቸው የሚችል መሆኑ፣ ሽንፈትን ሊያስከትል የሚችል መሆኑን በተለይም ከቪትናም ጦርነት ተማሩ። በሌላም የነፃነት እንቅስቃሴ

ሴዎችንም ለማፈን በአመዛኙ በጣልቃ ገብነት ሳይሆን በተዘዋዋሪ መንገድ ለምሳሌ፣ የአካባቢ አድጎሪ መንግሥታትን ለወረራ በማደፋፈርና የውስጥ ፀረ አብዮት ኃይሎችን በመደገፍ ሕዝባዊ እንቅስቃሴን ለማፈን አዲስ የውጭ ፖሊሲ ዘዴ ተቀየሰ። ይኸም በ1969 የወጣው የኒክሰን መመሪያ የሚባለው ፖሊሲ መሆኑ ነው።

እነኝህ እርምጃዎች በአሜሪካ መሪዎች በመወሰዳቸው ምክንያት የቀዝቃዛው ጦርነትና የቀጥታ ጣልቃ ገብነት ፖሊሲ በሰላም አብሮ ለመኖር ፖሊሲ ቦታውን ሊለቅ ቻለ። በሰላም አብሮ የመኖር ፖሊሲ ከ1917 የሩስያ አብዮት ጀምሮ የሶቭየት ኅብረት፣ በኋላም በተለይም ከ1945 ጀምሮ የተመሠረቱት ሌሎች ሶሻሊስት መንግሥታትና በአሁኑ ጊዜ የዓለም አቀፍ ፖለቲካ በደረሰበት የእድገት ደረጃ ብዙ ሰላም ወዳድ መንግሥታት የሚከተሉት የውጭ ፖሊሲ መርህ ነው። በሰላም አብሮ የመኖር መርህ «በሀገሮች መካከል ያለ አለመግባባት በኃይል፣ በጦርነት ሳይሆን በሰላማዊ መንገድ መፈታት አለበት» የሚል ዲሞክራሲያዊ ፖሊሲ ነው። ይህን ፖሊሲ መቀበል ማለት በዓለም ውስጥ በቀዝቃዛው ጦርነት ምክንያት ሰፍኖ

የነበረውን ውጥረት መቀነስ፣ የተለያዩ የሰላም ፖለቲካ ሥርዓት በሚከተሉ ሀገሮች መካከል ጠቃሚ በሆኑ በጋራ ጉዳዮች ላይ ለምሳሌ በኢኮኖሚ፣ በንግድ፣ በሳይንስ፣ በቴክኒክና በባህል መስኮች መተባበር ማለት ነው።

የውጥረት ቅንሳ ማለት በመንግሥታት መካከል በቀዝቃዛው ጦርነት ላይ ተመስርቶ የነበረ ግንኙነትን በማስወገድ ወደ «ተረጋጋ ግንኙነት መሸጋገር ማለት ነው።» የውጥረት ቅንሳ ማለት በሀገሮች መካከል የሚነሱ «የሚያከራክሩ ነገሮችን በኃይልና በማስፈራራት... ሳይሆን በሰላማዊ መንገድ፣ በጋራ ማስወገድ ማለት ነው። የውጥረት ቅንሳ ማለት የተወሰነ መተማመንና የርስ በርስ ጥቅም ግንኙነት መፍጠር ማለት ነው።»⁶¹ ይህ በ1970ዎቹ መግቢያ ላይ የተጀመረው የውጥረት ቅንሳ ፖሊሲ በቅርቡ በፊት አስተዳደር ያገጠጠ የጦረኝነትና የጠብ አሜሪካን ፖሊሲ መደፍረስ እስከጀመረበት ጊዜ ድረስ የተለያዩ የሶሲያል ፖለቲካ ሥርዓት በሚከተሉ አገሮች መካከል የጋራ ጥቅሞችን መሠረት በማድረግ መልካም ግንኙነትን በመፍጠር ለዓለም ሰላም መጠበቅ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል።

የግርጌ ማስታወሻ

1. N. Sivachyov and E. Yazkov, History of USA Since World War I (Moscow: Progress Publishers, 1976), p. 211. See also Harry Magdoff, Imperialism: From the Colonial Age to the Present (New York: Monthly Review Press, 1978), p. 204.
2. N. Sivachyov and E. Yazkov, pp. 212-213. See also A. Kirsanov, USA and Western Europe (Moscow: Progress Publishers, 1975), pp. 26-27.
3. N. Sivachyov and E. Yazkov, p. 215.
4. Ibid., 250.
5. U.S. Statutes at Large Vol. LXI, part 1 pp. 136-162 (1947) Richard B. Morris, ed., Significant Documents In United States History Vol. II, 1983-1968 (New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1969), p. 165. See also N. Sivachyov and E. Yazkov, pp 205-206.
6. N. Sivachyov and E. Yazkov, p. 209.
7. Ibid.
8. Ibid., p. 217.
9. Ibid.
10. Congressional Record Vol. XCII (March 12, 1947) in Richard B. Morris, pp. 159-161.

ነት» የመነጫ ግዴታን በመሠረቱ ከሶቫዲ ዝም የማይቀር እድገት፣ በለሙት ካፒታ ሊስት አገሮች የፀረ ሞኖፖሊስቶች ትግልና ተቃውሞ፣ ከአርነት ንቅናቄ ጥንካሬና ድል አድራጊነት፣ ከዓለም የሰላም ኃይሎች ግፊትና ከመሳሰሉት የመነጫ ለመሆኑ ከላይ የቀረቡት መረጃዎች ይጠቁማሉ። ሊምፔሪያሊስቶች አቅማቸው መቀነሱና እየተዳከሙ መምጣታቸው ሐቅ በመሆኑ «የምንናርበትን ዘዴ እንፈልግ» በማለት ነው የፖሊሲያቸውን መልክ የለወጡት።

በየካቲት ወር 1972 ፕሪዚዳንት ሪቻርድ ኒክሰን ለአሜሪካ ብሔራዊ ሸንጎ ዘገባ ባቀረበበት ወቅት፣ በጊዜው ስለታዩት ለውጦች ሲያትት፣ ከነኝህ ለውጦች አንዱ ነገር «በስትራቴጂ ጥንካሬ አንፃር አከራካሪ የነበረው የአሜሪካ የበላይነት ማከተሙ» እንደሆነ ጠቁሟል።⁵⁵ ከኒክሰን በፊት የአሜሪካ ፕሪዚዳንት የነበረው ሊንደን ጆንሰን የዘመናችን የዓለም ሁኔታ ለአሜሪካ መሪዎች ወይም በአጠቃላይ ለአሜሪካ የገዢ መደብ አባላት የፈተና ጊዜና ለነሱ ጥቅም የማይበጅ፣ በጣም አደገኛ መሆኑን በጥር ወር 1967 ለሀገሪቱ ብሔራዊ ሸንጎ ባደረገው ንግግር ሲገልጽ፣ «የፈተና ጊዜ ነው-አዎ» የሸገገር ጊዜም ነው። ሸገገርም አንዳንዴ አዝጋሚ፣ አንዳንዴ ተፈላጊ ያልሆነ፣ በአብዛኛው በጣም አሰቃይና ሁልጊዜ በጣም አደገኛ ነው።⁵⁶ ብሎ ነበር። በአሜሪካ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የመረጃና የምርምር ክፍል ዲሬክተር ቶግስ ኤል ሁግሄስ በጥር ወር 1967 «የላይ ወደታች በሆነበት ዓለም ፖሊሲ ግውጣት» በሚል ርዕስ በጻፈው ጽሑፉ የዓለም አቀፍ ሁኔታ በአጠቃላይ የአሜሪካ መሪዎች የፈለጉትን የውጭ ፖሊሲ ለግራመድ እንዳላስቻላቸውና ወደ ግድፈልጉበት አቅጣጫ እየገፋቸው መሆኑን ሲገልጽ፣ «የምንናረው የማይሆኑ አማራጮችን ያለማድረግ በሚያቀርቡልን ዘመን ነው። እነኝህ አማራጮች አንዳቸውም ልንሄድበት ወደ ምንፈልግበት አቅጣጫ የሚወስዱን አይመስሉም» ብሏል።⁵⁷

በአጠቃላይ እስከ አሁን ከቀረቡት ነጥቦች ለመገንዘብ እንደሚቻለው 1960ዎቹና በ1970ዎቹ መጀመሪያ ዓመታት ላይ በዓለም አቀፍ የፖለቲካ መድረክ የታዩት ለውጦች የአሜሪካ የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲ መለወጥን የግድ አስፈላጊ አደረጉት። ከነዚህም ለውጦች የሶቫዲስት አገሮች በኢኮኖሚ፣ በፖለቲካና በወታደራዊ አቋማቸው መጠናከር፣ የተቀነሰበረ የሰላም ፖሊሲ መከተልና ከካፒታሊስት አገሮች ጋር በሰላም አብሮ ለመኖር ዝግጁ መሆናቸውን ያለማድረግ መግለፃቸው፣ የነፃነት እንቅስቃሴዎች በየቦታው ነፃነታቸውን መጉናጸፋቸው፣ በአንዳንድ ቦታም ድል በማድረግና የሶቫዲስት የእድገት ጉዳዩን መከተል ወዘተ... የአሜሪካ አጋሮች የሆኑ ዋና ዋና የካፒታሊስት አገሮች ለምሳሌ ምዕራብ ጀርመን፣ ፈረንሳይ፣ ጣሊያንና እንግሊዝ የቀዝቃዛው ጦርነት ፖሊሲን በመተውከሩ ለሶቫ ሊስት አገሮች ጋር ጤናማና መልካም ግንኙነት መመሥረት፣ የአሜሪካ ብሔራዊ ኢኮኖሚ የአሜሪካ መንግሥት በሚያራምደው የመካሪያ እሽቅድምድም ምክንያት ተደጋጋሚ ቀውስ ውስጥ መግባት፣ የአሜሪካ ሕዝብ የአሜሪካ መንግሥት የሚከተለውን የጦርነት ፖሊሲ መቃወም፣ በዚሁ ወቅት አገሪቷ መጠነኛ የፖሊሲ ለውጥ ማድረግ ያለባት መሆኑን የሚያምኑ የአንዳንድ የሞኖፖሊ ቡድኖችና የፖለቲካ ወኪሎቻቸው በአሜሪካ መንግሥት የውጭ ፖሊሲ አቀያየስ የበላይነት መያዛቸው ይገኙበታል። በነኝህ ለውጦች የተነሣ የአሜሪካ መሪዎች እናጠፋቸዋለን ካሏቸው ከሶቫዲስት አገሮች ጋር መደራደርንና በሰላም አብሮ መኖርን የግድታ ለመምረጥ ተገደዱ። የነፃነት እንቅስቃሴዎችንም ለማፈን በየቦታው ወታደራዊ ጣልቃ ገብነት ሁልጊዜ የማያዋጣና ከፍተኛ ችግር ላይ ሊጥላቸው የሚችል መሆኑ፣ ሽንፈትን ሊያስከትል የሚችል መሆኑን በተለይም ከቪትናም ጦርነት ተማሩ። ስለሆነም የነፃነት እንቅስቃሴ

ሴዎችንም ለማፈን በአመዛኙ በጣልቃ ገብነት ሳይሆን በተዘዋዋሪ መንገድ ለምሳሌ፣ የአካባቢ አድሃሪ መንግሥታትን ለወረራ በማደፋፈርና የውስጥ ፀረ አብዮት ኃይሎችን በመደገፍ ሕዝባዊ እንቅስቃሴን ለማፈን አዲስ የውጭ ፖሊሲ ዘዴ ተቀየሰ። ይኸም በ1969 የወጣው የኒክሰን መመሪያ የሚባለው ፖሊሲ መሆኑ ነው።

እነኝህ እርምጃዎች በአሜሪካ መሪዎች በመወሰዳቸው ምክንያት የቀዝቃዛው ጦርነትና የቀጥታ ጣልቃ ገብነት ፖሊሲ በሰላም አብሮ ለመኖር ፖሊሲ ቦታውን ሊለቅ ቻለ። በሰላም አብሮ የመኖር ፖሊሲ ከ1917 የሩስያ አብዮት ጀምሮ የሶቭየት ኅብረት፣ በኋላም በተለይም ከ1945 ጀምሮ የተመሠረቱት ሌሎች ሶሻሊስት መንግሥታትና በአሁኑ ጊዜ የዓለም አቀፍ ፖለቲካ በደረሰበት የእድገት ደረጃ ብዙ ሰላም ወዳድ መንግሥታት የሚከተሉት የውጭ ፖሊሲ መርህ ነው። በሰላም አብሮ የመኖር መርህ «በሀገሮች መካከል ያለ አለመግባባት በኃይል፣ በጦርነት ሳይሆን በሰላማዊ መንገድ መፈታት አለበት» የሚል ዲሞክራሲያዊ ፖሊሲ ነው። ይህን ፖሊሲ መቀበል ማለት በዓለም ውስጥ በቀዝቃዛው ጦርነት ምክንያት ሰፍኖ

የነበረውን ውጥረት መቀነስ፣ የተለያዩ የሶሊዮ ፖለቲካ ሥርዓት በሚከተሉ ሀገሮች መካከል ጠቃሚ በሆኑ በጋራ ጉዳዮች ላይ ለምሳሌ በኢኮኖሚ፣ በንግድ፣ በሳይንስ፣ በቴክኒክና በባህል መስኮች መተባበር ማለት ነው።

የውጥረት ቅነሳ ማለት በመንግሥታት መካከል በቀዝቃዛው ጦርነት ላይ ተመስርቶ የነበረ ግንኙነትን በማስወገድ ወደ «ተረጋጋ ግንኙነት» መሸጋገር ማለት ነው። የውጥረት ቅነሳ ማለት በሀገሮች መካከል የሚነሱ «የሚያከራክሩ ነገሮችን በኃይልና በማስፈራራት... ሳይሆን በሰላማዊ መንገድ፣ በጋራ ማስወገድ ማለት ነው። የውጥረት ቅነሳ ማለት የተወሰነ መተማመንና የርስ በርስ ጥቅም ግንኙነት መፍጠር ማለት ነው።»⁶¹ ይህ በ1970ዎቹ መግቢያ ላይ የተጀመረው የውጥረት ቅነሳ ፖሊሲ በቅርቡ በፊንላንድ አስተዳደር ያገጠጠ የጦረኝነትና የጠብ አሜሪካን ፖሊሲ መደፍረስ እስከጀመረበት ጊዜ ድረስ የተለያየ የሶሊዮ ፖለቲካ ሥርዓት በሚከተሉ አገሮች መካከል የጋራ ጥቅሞችን መሠረት በማድረግ መልካም ግንኙነትን በመፍጠር ለዓለም ሰላም መጠበቅ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል።

የገርጌ ማስታወሻ

1. N. Sivachyov and E. Yazkov, History of USA Since World War I (Moscow: Progress Publishers, 1976), p. 211. See also Harry Magdoff, Imperialism: From the Colonial Age to the Present (New York: Monthly Review Press, 1978), p. 204.
2. N. Sivachyov and E. Yazkov, pp. 212-213. See also A. Kirsanov, USA and Western Europe (Moscow: Progress Publishers, 1975), pp. 26-27.
3. N. Sivachyov and E. Yazkov, p. 215.
4. Ibid., 250.
5. U.S. Statutes at Large Vol. LXI, part 1 pp. 136-162 (1947) Richard B. Morris, ed., Significant Documents In United States History Vol. II, 1983-1968 (New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1969), p. 165. See also N. Sivachyov and E. Yazkov, pp 205-206.
6. N. Sivachyov and E. Yazkov, p. 209.
7. Ibid.
8. Ibid., p. 217.
9. Ibid.
10. Congressional Record Vol. XCII (March 12, 1947) in Richard B. Morris, pp. 159-161.

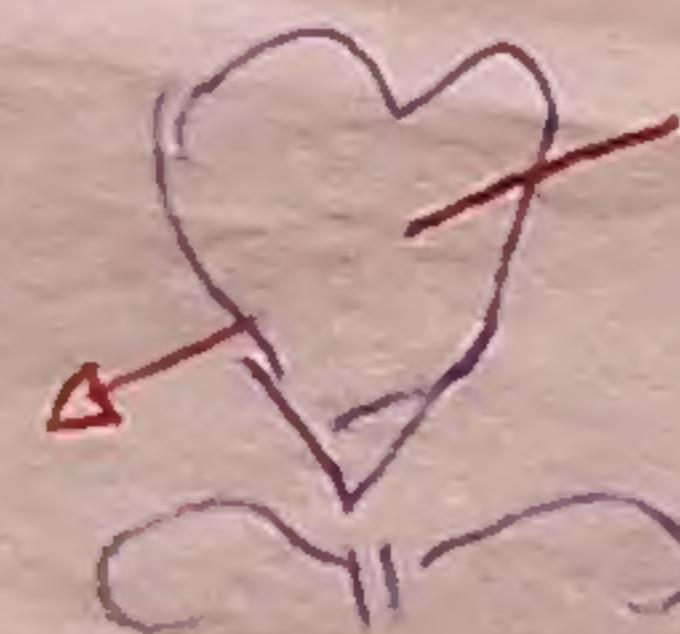

11. See Roy C. Macridis, ed., *Foreign Policy In World Politics* 5th rev. ed., (New Delhi: Prestice-Hall of India Private Limited, 1979), pp. 305-351.
12. *New York Times*, June 6, 1947, in Richard B. Morris, p. 164.
13. 81st Congress, 1st Session. House Document No. 240 in Richard B. Morris, pp. 180-181.
14. N. Sivachyo and E. Yazkov, p. 240.
15. *Ibid.*, p. 239.
16. *Ibid.*, pp. 213-214.
17. *Ibid.*, p. 219.
18. See Robert Osgood, "The Revitalization of Cold War" *Foreign Affairs*, Vol. 60, No. 3, 1981, p. 466.
19. N. Sivachyo and E. Yazkov, p. 219.
20. *Ibid.*, p. 240.
21. *The New York Times*, June 28, 1950, in Richard B. Morris, pp. 185-186.
22. N. Sivachyo and E. Yazkov, p. 246.
23. *Ibid.*, p. 247.
24. *Ibid.*, pp. 249-250.
25. *Monthly Review*, Editorial, Sept. 1982.
26. See N. Sivachyo and E. Yazkov, pp. 250-251.
27. *The New York Times*, July 22, 1955, in Richard B. Morris, p. 195.
28. Robert Osgood, p. 466.
29. See Declaration on Indo-China, U.S. State Dept. American Foreign Policy 1950-1955: Basic Documents. Publications 6446, 1 pp. 912-917, in Richard B. Morris. N. Sivachyo and E. Yazkov, p. 251.
30. U.S. Statute at Large, Vol. LXXI, pp. 634-638 (1967) in Richard B. Morris, pp. 200-201.
31. *Le Monde*, April 21, 1960 quoted by D. Tomashevsky, *Lenin's Ideas and Modern International Relations* (Moscow: Progress Publishers, 1974), p. 184.
32. *The Time*, April 23, 1960 quoted by D. Tomashevsky, p. 184.
33. *Foreign Affairs*, Oct. 1966, pp. 54-55 quoted by O. Bykov, V. Razmerov and D. Tomashevsky, *Priorities of Soviet Foreign Policy Today*. (Moscow: Progress Publishers, 1981), p. 100.
34. G. Arbatov, "A New Stage in Soviet American Relations", *Social Sciences* No. 1, 1974 p. 15.
35. See *U.S. Statutes at Large*, Vol. LXXVIII, pp. 508-513 (1964) in Richard B. Morris, pp. 269-276.
36. *Report of the National Advisory Commission on Civil Disorders*. (New York, Bantam Books, Inc., 1968 in Richard B. Morris, pp. 307-315.
37. Georgi Arbatov, p. 15.
38. Andrew Hacker, *The End of American Era* (New York, 1970), pp. 220-221 quoted by Georgi Arbatov, p. 15.
39. *Congressional Record*, June 3, 1970 p. 8208 quoted by Georgi Arbatov, p. 16.
40. "Impact of the War in Southeast Asia on Us Economy" *Hearing Before the Committee On Foreign Relations US Senate 91st Congress*, Washington, 1970, p. 86 quoted by Georgi Arbatov, p. 16.
41. *Ibid.*
42. Richard J. Barnet, *Roots of War* (New York) 1972, p. 227, quoted by G. Arbatov, p. 16.
43. George F. Kennan, *On Dealing with Communist World*, (New York, 1964) quoted by D. Tomashevsky, pp. 184-185.
44. *United States Arms Control and Disarmament Agency*, Publication, No. 17, June 1963 in Richard B. Morris, p. 248.
45. *Ibid.*, p. 249.
46. *Ibid.*, pp. 249-250.

47. *Ibid.*, p. 250.
48. N. Sivachyo and E. Yazkov, p. 329.
49. *Ibid.*, p. 402.
50. *Ibid.*, pp. 411-412.
51. *International Herald Tribune*, April 12, 1976 as cited in *International Affairs*, No. 12, Dec. 1982, p. 86.
52. Quoted in Jack Woddis, *Introduction to Neo-Colonialism* (New York: International Publishers, 1976), pp. 52-53.
53. *Ibid.*, p. 53.
54. Robert F. Kennedy, *Just Friends and Brave Enemies* (New York: 1962, p. 118 quoted by Georgi Arbatov, *The War of Ideas In Contemporary International Relations* (Moscow: Progress Publishers, 1973), p. 112.
55. Jack Woddis, p. 106.
56. *Ibid.*, p. 105.
57. Richard Falk, "Iran and American Geopolitics in the Gulf", *Horn of Africa*, Vol. 2, No. 2, April/June 1979, p. 63.
58. *The Department of State Bulletin*, March 13, 1972 p. 314 quoted in D. Tomashevsky, p. 191.
59. *The Department of State Bulletin*, Jan. 30, 1967, p. 163, quoted in Tomashevsky pp. 12-13.
60. *Foreign Affairs*, Vol. 45, Jan. 1967, No. 2, p. 208 quoted by D. Tomashevsky, p. 14.
61. Leonid Brezhnev's answers to questions by "Times" Magazine quoted in *New Times*, No. 4, Jan. 1920, p. 5.

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM